

**JAMHURI YA KENYA
WIZARA YA ELIMU**

MTAALA WA SHULE YA MSINGI

KISWAHILI

GREDI YA 3

KWA WANAFUNZI WALIO NA UPUNGUFU WA KIMWILI

TAASISI YA UKUZAJI MITAALA KENYA

Chapisho la Kwanza 2017

Chapisho la Pili 2022

Chapisho la Tatu 2024

Haki zote zimehifadhiwa. Hairuhusiwi kuiga, kunakili, kupiga chapa au kutoa mtaala huu kwa njia yoyote ile bila idhini, kwa maandishi, ya mchapishaji.

ISBN: 978-9914-43-069-1

Kimechapishwa na kutolewa na Taasisi ya Ukuzaji Mitaala Kenya

DIBAJI YA WAZIRI WA ELIMU

Serikali ya Kenya imejitolea kuhakikisha kuwa malengo ya sera ya elimu, mafunzo na utafiti yanatimiza maazimio ya Katiba ya Kenya, 2010, Ruwaza ya Kenya, 2030, Sera ya Mtaala ya Taifa 2019, Malengo ya Maendeleo Endelevu ya Umoja wa Mataifa, mikataba ya kieneo na kimataifa ambayo Kenya ni mshiriki. Kuhusiana na hili, Wizara ya Elimu ilianzisha kutekeleza mtaala wa Kiumilisi kuanzia shule ya Chekechea, shule ya Msingi na Shule ya Junia. Utekelezaji wa mtaala huu unahusisha, kuangalia mara kwa mara vile unaendelea kutekelezwa na pia kutathmini utekelezwaji wake ili kutathmini utekelezwaji wake. Miaka mitano baada ya kutekelezwa, tathmini tamati ya utekelezwaji katika shule za msingi ili kubainisha ufanisi wake kama inavyopendelkezwa katika (BECF) . Serikali ya Kenya iliunda Tume ya Rais ya Elimu ya kushughulikia masuala mbalimbali yaliyopendekezwa yanayoathiri sekta ya elimu nchini mawaka wa 2022. Tume hii ilitoa mapendekezo mbalimbali, yaliyochangia marekebisho ya mtaala. Mapendekezo ya tume hii, ripoti za tathmini, tathmini tamati zilizofanywa, mapendekezo kutoka kwa washikadao, na wale wanaotekeleza mtaala yalisababisha hatua ya kufanya marekebisho katika mtaala pamoja na kuchunguza upwa masomo yaliyopendekezwa.

Mtaala wa Gredi ya 3 umejengwa kutokana na umilisi uliojengwa katika shule za chekechea na unamuandaa kuwa na wakati mzuri wa kimpito kuingia kiwango kingine. Hata hivyo, unatoa nafasi ya kusoma Zaidi kuendeleza ujuzi wa kusoma na kuandika pamoja na kuingiliana na mazingira.

Mtaala unashughulikia matokeo ya kijumla na matokeo maalumu yanayotarajiwakatika somo na mada pamoja na mada nadogo. Mtaala huu unajumuisha Malengo Makuu ya Elimu ya Taifa, matokeo ya kijumla na maalum ya somo husika pamoja na mada na mada ndogo. Pia, inatoa maelezo kuhusu mapendekezo ya shughuli za ujifunzaji, maswali dadisi, vigezo na viwango vya kuzingatia katika kutathmini, masuala mtambuko, maadili na mapendekezo ya shughuli za huduma za kijamii zinazochangia ujifunzaji. Ni matarajio yangu kuwa mashirika yote ya kiserikali (SAGAs) na wadau wengine wa elimu watatumia mitaala hii kujiandaa kwa utekelezaji ufaao wa Mtaala wa Kiumilisi katika kiwango hiki.

**HON. EZEKIEL OMBAKI MACHOGU, CBS
WAZIRI WA ELIMU**

DIBAJI YA KATIBU MKUU

Wizara ya Elimu ilianza kutekeleza mtaala wa CBC kitaifa mwaka wa 2017. Gredi ya 1 ni kiwango cha kwanza katika masomo ya msingi katika masomo yaliyofanyiwa marekebisho kulingana na mfumo uliotolewa na katika Basic Education Act 2013.

Mtaala wa Gredi ya 3 uliofanyiwa marekebisho unaendelea kutekeleza mtaala kutoka kiwango cha chekechea. Mtaala huu unatoa nafasi kwa wanafunzi kukuza stadi za kimsingi za kusoma na kuandika na pia kuingiliana na mazingira yao ya karibu.

Ili ni jambo muhimu katika kufikia ruwaza na maono ya mtaala unaondelea kutekeleza mageuzi yaliyopendekezwa kama inavyoonekana katika Mswada Elekezi Nambari 1 wa mwaka 2019 ambao Mada yake ni; *Kuelekea Kupata Elimu Bora, inayolenga na elimu husishi na kuelimisha kuelekea Mendeleo Endelevu nchini Kenya*. Mswada huu unaeleza kuhusu kuvuka kutoka mtaala wa kimafunzo hadi mtaala unaolenga kukuza vipawa na kuendeleza uwezo wa mwanafunzi. .

Mtaala wa Gredi ya 3 unakusudia ukuzaji wa umilisi wa kimsingi miongoni mwa wanafunzi ambao ni: Mawasiliano na ushirikiano, Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo, Ubunifu, Uraia, Ujuzi wa kidijitali, Hamu ya ujifunzaji na Kujiamini.

Mitaala hii pia inahusisha shughuli za somo husika na vipengele vingine vya Mtaala wa Kiumilisi vikiwemo masuala mtambuko, maadili na shughuli za huduma za kijamii zinazochangia ujifunzaji. Mitaala inapendekeza shughuli shirikishi za ujifunzaji na mbinu mbalimbali za kutathmini. Inatarajiwa kuwa mitaala itawaongoza walimu kuwaelekeza wanafunzi kufikia matokeo maalum yanayotarajiwa katika Gredi ya 3 na kuwaandaa ipasavyo kwa gredi zinazofuata. Ni matarajio yangu kuwa mwalimu atatumia mitaala hii kufanya ujifunzaji uwe wa kuvutia, unaochangamsha na wa kufurahiwa.

DR. BELIO R. KIPSANG, CBS

KATIBU MKUU

IDARA YA SERIKALI YA ELIMU YA MSINGI

WIZARA YA ELIMU

SHUKURANI

Sheria Nambari 4 ya 2013 (Toleo jipya 2018) ya Taasisi ya Ukuzaji Mitaala ya Kenya (KICD) inaipa uwezo Taasisi kukuza Mitaala na vifaa vya msaada kwa mtaala kwa elimu ya msingi na ya vyuo vya Elimu na Mafunzo ya juu vilivyo chini ya vyuo vikuu. Mchakato wa ukuzaji mtaala wa kiwango chochote huhusisha utafiti, ulinganishi wa kimataifa, na uhusishaji mkubwa wa wadau. Kupitia kwa mchakato huu wa utaratibu na wa mashauriano, KICD ilizua wazo la Mtaala wa Kiumilisi (CBC) kama ilivyoelezwa katika Utaratibu wa Mtaala wa Elimu ya Msingi (BECF) ambao unaitikia mahitaji ya karne ya 21 na matamano yanayoelezwa katika Katiba ya Kenya ya 2010, Ruwaza ya 2030, Itifaki ya Jumuiya ya Afrika Mashariki na Malengo ya Maendeleo Endelevu ya Umoja wa Mataifa.

KICD hufadhiliwa na Serikali ya Kenya ili kutekeleza majukumu na mipangilio ya serikali na sekta ya elimu. Pia, Taasisi hupata msaada kutoka kwa mashirika mengine ya kimaendeleo yanayoangazia miradi teule. Mtaala wa Gredi ya 3 umekuzwa kwa ufadhili wa Marekani (USAID). Taasisi inashukuru kwa ufadhili wote iliyoupata kutoka kwa Serikali ya Kenya kupitia Wizara ya Elimu na washirika wengine wa kimaendeleo. Nawapa shukurani za kipekee Waziri wa Elimu na Katibu Mkuu wa Idara ya Serikali ya Elimu ya Awali na Elimu ya Msingi.

Ningependa kuwashukuru wakuza mitaala wa KICD na wafanyakazi wengine, walimu wote na wanaelimu wengine walioshiriki kama wanajopo katika ukuzaji wa mitaala. Nashukuru pia mashirika mengine yanayoshirikiana na serikali (SAGAs) na wawakilishi wa wadau mbalimbali kwa majukumu mbalimbali waliyotekeleza katika ukuzaji wa Mitaala ya Gredi ya 2 Kuhusiana na hili, ningependa kushukuru Katibu wa Tume ya Kuwaajiri Walimu (TSC) na Ofisa Mtendaji Mkuu wa Baraza la Kitaifa la Mitihani (KNEC) kwa msaada wao katika mchakato wa kukuza mitaala hii. Mwisho, nalishukuru baraza la KICD kwa maongozi yake katika ukuzaji wa mitaala. Nawahakikishia watekelezaji wa mtaala, wazazi na washikadau wengine kuwa mitaala hii itaelekeza ipasavyo utekelezaji wa Mtaala wa Kiumilisi katika Gredi ya 3.

Ningependa kuwahakikishia waalimu, wazazi na washikadau wote kwamba mtaala huu utawaelekeza kutekeleza mtaala wa CBC atika Gredi ya 3 na kuwaandaa wanafunzi kujiunga na Gredi ya 4.

PROF. CHARLES O. ONG'ONDO, MBS
MKURUGENZI/OFISA MTENDAJI MKUU
TAASISI YA UKUZAJI MITAALA KENYA

YALIYOMO

DIBAJI YA WAZIRI WA ELIMU	iii
DIBAJI YA WAZIRI WA ELIMU	iii
SHUKURANI	v
YALIYOMO	vi
MALENGO YA KITAIFA YA ELIMU NCHINI KENYA.....	vii
LESSON ALLOCATION AT LOWER PRIMARY	ix
MATOKEO MAALUM YANAYOTARAJIWA YA ELIMU YA MSINGI	x
KAULI KIINI	xi
MATOKEO YA KIJUMLA YA SOMO LA KISWAHILI.....	xii
1.0 UZALENDO.....	1
2.0 SHAMBANI.....	10
3.0 MIEZI YA MWAKA.....	22
4.0 KAZI MBALIMBALI	34
5.0 USALAMA.....	44
6.0 USAFI WA MAZINGIRA.....	54
7.0 DUKANI.....	65
8.0 NDEGE NIMPENDAYE.....	76
9.0 SOKONI	85
10.0 TEKNOLOJIA	95
MWONGOZO WA VIGEZO NA VIWANGO VYA KUTATHMINIA ULIOPENDEKEZWA.....	105
KIAMBATISHO I: SHUGHULI YA HUDUMA YA KIJAMII INAYOCHANGIA UJIFUNZAJI (CSL)	110
MUHTASARI WA MBINU ZA KUTATHMINI, NYENZO ZA KUFUNDISHIA NA MAPENDEKEZO YA SHUGHULI NYINGINE ZILIZORATIBIWA ZA UJIFUNZAJI	112

MALENGO YA KITAIFA YA ELIMU NCHINI KENYA

Elimu nchini Kenya inatakiwa:

1. Kukuza na kustawisha utaiifa, uzalendo na kuendeleza umoja wa kitaifa

Nchini Kenya kuna jamii zenye mila, dini na tamaduni mbalimbali lakini tofauti hizi hazifai kuzitenganisha. Lazima waweze kuishi na kutangamana kama Wakenya. Elimu ina jukumu kuu la kuwezesha vijana kujenga hisia za uzalendo na utaiifa kwa kuondoa mivutano na kukuza mielekeo chanya ya kuheshimiana. Mielekeo hii itawawezesha wanajamii kuishi pamoja kwa utangamano na kujenga uzalendo ili kuchangia ukuaji wa taifa.

2. Kukidhi mahitaji ya kijamii, kiuchumi, kiteknolojia na viwanda yanayochangia maendeleo ya kitaifa

Elimu inafaa kuwaandaa vijana wa taifa la Kenya kutekeleza wajibu wenye umuhimu katika maisha nchini.

a) Mahitaji ya kijamii

Elimu nchini Kenya lazima iwatayarisha vijana kwa mabadiliko ya mielekeo na mahusiano ambayo yanahitajika kwa maendeleo ya haraka ya uchumi wa kisasa. Kuna uwezekano wa kuwa na mageuzi taratibu ya kijamii kutokana na maendeleo ya haraka ya usasa. Elimu inapaswa kuwasaidia vijana kujirekekebisha kutokana na mabadiliko haya.

b) Mahitaji ya kiuchumi

Elimu nchini Kenya inafaa kukuza raia walio na stadi, maarifa, ujuzi na sifa za kibinafsi zinazohitajika kuhimili maendeleo ya kiuchumi. Kenya inajenga uchumi huru na wa kisasa ambao unahitaji wafanyakazi wa kutosha, walio na maarifa yanayohitajika humu nchini.

c) Mahitaji ya kiteknolojia na ya kiviwanda

Elimu nchini Kenya inafaa kuwapa vijana stadi na mielekeo inayohitajika kwa maendeleo ya kiviwanda.

Kenya inatambua mabadiliko ya haraka ya kiviwanda na kiteknolojia yanayofanyika, hasa katika ulimwengu ulioendelea. Tunaweza kuwa sehemu ya maendeleo haya ikiwa mfumo wetu wa elimu utalenga kimakusudi maarifa, stadi na mielekeo itakayotayarisha vijana kwa mabadiliko ya yanayoendelea ulimwenguni.

3. Kutoa nafasi ya kujiendeleza na kujitosheleza

Elimu inapaswa kuwezesha kutambua, kukuza na kuimarisha vipawa vya kila mmoja ili kuweza kujiendeleza na kujitosheleza. Inafaa kuwawezesha watoto kukuza uwezo wao. Kipengele muhimu cha maendeleo ya kibinafsi ni ujenzi wa tabia ifaayo.

4. Kuwawezesha wananchi kuimarisha maadili na amali za kijamii na kidini

Elimu inakusudiwa kukuza maarifa, stadi na mielekeo itakayoimarisha upataji wa maadili na kuwasaidia watoto kukua wakiwa wenye nidhamu, wanaojitegemea na raia wakamilifu.

5. Kuimarisha usawa wa kijamii na uwajibikaji

Usawa wa kijamii kwa mfano, usawa wa kijinsia huimarika watu wa jamii na jinsia zote wanapopata elimu sawa. Elimu inafaa ikuze usawa wa kijamii na uwajibikaji wa kijamii kutokana na mfumo wa elimu unaowezesha fursa sawa ya elimu kwa wote. Inafaa kuwapa watoto wote fursa mbalimbali na zenye changamoto zitakazowawezesha kutoa huduma jumuishi za kijamii bila kujali jinsia, uwezo au mazingira ya kijiografia.

6. Kukuza uthamini wa tamaduni mbalimbali nchini Kenya

Elimu inafaa kuwapa vijana uelewa wa tamaduni za kale na za sasa na nafasi yazo katika jamii ya kisasa. Vijana wanafaa kuambatanisha maadili ya tamaduni bora na mahitaji yanayobadilika kulingana na maendeleo yanayotokea ili kujenga jamii thabiti ya kisasa.

7. Kuimarisha utambuzi wa uhusiano wa kimataifa na kukuza mwelekeo chanya kwa mataifa mengine

Kenya kama nchi mojawapo ya jamii ya kimataifa inakusudia elimu iwaelekeze Wakenya kutambua na kuthamini mahusiano ya kimataifa kwa kuzingatia mikataba, uwajibikaji, haki na manufaa yanayoambatana na ushirika huo.

8. Kustawisha mwelekeo chanya kuhusu afya bora na uhifadhi wa mazingira

Elimu inakusudiwa kujenga mielekeo ifaayo miongoni mwa vijana kuhusu udumishaji wa afya bora na mazingira kwa kujiepusha na mienendo inayoweza kudhuru afya ya mwili na akili. Aidha, inafaa kuimarisha mielekeo chanya kuhusu ukuzaji na uhifadhi wa mazingira na kuwaelekeza vijana kuthamini usafi wa mazingira.

LESSON ALLOCATION AT LOWER PRIMARY

S/No	Learning Area	Number of Lessons
1.	Indigenous Language Activities	2
2.	Kiswahili Language Activities / Kenya Sign Language Activities	4
3.	English Language Activities	5
4.	Mathematical Activities	5
5.	Religious Education Activities	3
6.	Environmental Activities	4
7.	Creative Activities	7
8.	Pastoral/Religious Instruction Programme	1
Total		31

MATOKEO MAALUM YANAYOTARAJIWA YA ELIMU YA MSINGI

Kufikia mwisho wa elimu ya msingi, mwanafunzi aweze:

- a) kuwasiliana apasavyo akitumia mbinu za mazungumzo na ishara katika miktadha mbalimbali,
- b) kutumikiza maarifa, ujuzi, maadili na mitazamo katika maisha ya kila siku,
- c) kudhahirisha ujuzi wa kijamii maadili, na maadili ya kidini kwa nia ya kuchangia kukua kwa jamii,
- d) kukuza talanta kwa nia ya kujiendeleza na kujifanikisha,
- e) kuafiti, kutumia, kulinda na kutunza mazingira kwa nia ya kujifunza na kwa maendeleo endelevu,
- f) kutumia ujuzi wa kidijitali kujifunza na kujifurahisha,
- g) kuthamini tamaduni mbalimbali kwa nia ya kuishi kwa amani,
- h) kufurahia haja ya umuhimu wa kutegemeana kwa binadamu na mataifa.

KAULI KIINI

Kiswahili ni lugha ya taifa na rasmi nchini Kenya na lugha ya mawasiliano katika eneo la Afrika Mashariki na Kati. Wakenya wengi hujifunza Kiswahili kama lugha ya pili. Ni muhimu wanafunzi wapate umilisi wa kuwasiliana kwa Kiswahili mapema hasa katika kiwango cha kwanza cha elimu. Somo hili humwezesha mwanafunzi kujenga stadi za kimsingi za Kusikiliza, Kuzungumza, Kusoma na Kuandika. Aidha, somo hili humwandaa mwanafunzi kwa mafunzo ya viwango vya juu na baadaye katika ajira.

MATOKEO YA KIJUMLA YA SOMO LA KISWAHILI

Kufikia mwisho wa kiwango cha chini, mwanafunzi aweze:

- a) kusikiliza kwa makini na kuitikia ipasavyo kwa Kiswahili katika miktadha mbalimbali ya mawasiliano,
- b) kuzingatia kanuni za lugha ili kuwasiliana kiubunifu kwa njia ya mazungumzo na maandishi,
- c) kujieleza kwa ufasaha katika miktadha mbalimbali,
- d) kusoma kwa ufasaha na kufahamu matini mbalimbali yaliyochapishwa na ya kidijitali na kutumia maarifa anayoyapata katika mazingira tofauti maishani,
- e) kutumia hati za kimaandishi na mfumo wa kidijitali kuwasiliana ipasavyo kwa kuzingatia mitindo na miundo husika katika miktadha mbalimbali,
- f) kuchangamkia matumizi ya Kiswahili kama lugha rasmi na ya taifa katika mawasiliano ya kila siku.

Mada	Mada Ndogo	Muda Uliopendekezwa
Kusikiliza na Kuzungumza	1.1.1 Maamkuzi na Maagano	3
	2.1.1 Matamshi Bora	3
	3.1.1 Maneno ya Heshima na Adabu	3
	4.1.1 Matamshi bora	3
	5.1.1 Ufahamu wa Kusikiliza	3
	6.1.1 Matamshi Bora	3
	7.1.1 Maagizo	3
	8.1.1 Matamshi Bora	3
	9.1.1 Mazungumzo	3
	10.1.1 Matamshi Bora	3
Kusoma	1.2.1 Kusoma Ufahamu	3
	2.2.1 Kusoma kwa Ufasaha	3
	3.2.1 Kusoma kwa Ufahamu	3
	4.2.1 Kusoma kwa Ufasaha	3
	5.2.1 Kusoma kwa Ufahamu	3
	6.2.1 Kusoma kwa Ufasaha	3
	7.2.1 Kusoma kwa Ufahamu	3
	8.2.1 Kusoma kwa Ufasaha	3
	9.2.1 Kusoma kwa Ufahamu	3
	10.2.1 Kusoma kwa Ufasaha	3

Kuandika	1.3.1Hati Nadhifu: Kifungu	3
	2.3.1Hati Nadhifu: Herufi kubwa	3
	3.3.1 Hati Nadhifu: Herufi ndogo	3
	4.3.1 Nafasi ya Pambizo katika uandishi	3
	5.3.1 Matumizi ya Kiulizi	3
	6.3.1 Imla	3
	7.3.1 Uandishi wa Insha	3
	8.3.1 Tahajia	3
	9.3.1 Insha ya Masimulizi	3
	10.3.1 Insha ya Maelezo	3
Sarufi	1.4.1 Matumizi ya yeye na wao	3
	2.4.1 Matumizi ya yule na wale	3
	3.4.1 Matumizi ya hili na haya	3
	4.4.1 Umoja na Wingi wa Sentensi	3
	5.4.1 Umoja na Wingi wa Sentensi	3
	6.4.1 Matumizi ya -ake na -ao	3
	7.4.1 Matumizi ya -eupe, - eusi, - ekundu	3
	8.4.1 Ukanushaji wa nafsi ya tatu	3
	9.4.1 Matumizi ya juu ya, ndani ya, na mbele ya.	3
	10.4.1 Vinyume vya Vitendo	3
Jumla ya Vipindi		120

KUMBUKA:

Idadi ya vipindi vilivyopendekezwa kwa kila mada ndogo vinaweza kuwa vichache au vingi kutegemea na muktadha.

Matokeo ya Kijumla Yanayotarajiwa Katika Kiwango cha Kwanza cha Masomo

Kufikia mwisho wa kiwango cha kwanza cha masomo, mwanafunzi aweze:

- a) kutumia mbinu zifaazo za usikivu katika mawasiliano kwenye mazingira yake,
- b) kudhihirisha ufasaha wa kuzungumza kwa Kiswahili,
- c) kusoma kwa ufasaha na kufahamu aina zozote za maandishi ya Kiswahili,
- d) kuelezea mawazo, hisia na tajiriba kwa maandishi ya mkono au mbinu nyingine yoyote ya uwasilishaji.
- e) kutumia sarufi ipasavyo katika mawasiliano,
- f) kutumia msamiati ufaao katika mazingira yake kuwasiliana,
- g) kuonyesha ukakamavu katika kuwasilisha masuala yanayomkabili na yanayokabili mazingira yake.

1.0 UZALENDO

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
<p>1.1 Kusikiliza na Kuzungumza</p>	<p>1.1.1 Maamkuzi na Maagano</p> <p>(Vipindi 3)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze:</p> <p>a) kutambua maamkuzi na maagano mbalimbali yatumiwayo katika jamii,</p> <p>b) kutumia ipasavyo maamkuzi na maagano mbalimbali yatumiwayo katika jamii,</p> <p>c) kuthamini matumizi ya maamkuzi na maagano katika mawasiliano ya kila siku.</p>	<p>Mwanafunzi aelekezwe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kutambua maneno yanayotumiwa katika maamkuzi na maagano (<i>k.v. Umeamkaje? Umeshindaje? Safiri salama, mchana mwema, usiku mwema</i>) kutoka kwenye chati, vitabu, kadi maneno, mti maneno, michoro, picha au vifaa vya kidijitali akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kuruhusiwa kutumia ishara au kuandika majibu yao. • kujadili na wenzake picha, michoro, video n.k. zinazoonyesha vitendo vya maamkuzi na maagano. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza. • kuigiza maamkuzi na maagano akiwa na wenzake ili kujenga umilisi wa kutumia maneno haya. 	<p>Je, unajua maamkuzi na maagano yapi?</p>

			<p>Kila mwanafunzi apewe nafasi ya kuigiza kulingana na uwezo wake ukizingatia tahadhari za kiusalama.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kujadiliana na mzazi au mlezi wake maamkuzi na maagano kutoka kwa jamii yake. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki na kuwasiliana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji. ● Uraia: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za kikundi. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposikiliza kwa makini maamkuzi na maagano mbalimbali kutoka kwenye vifaa vya kidijitali. 				
<p>Maadili:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika mijadala ya maamkuzi na maagano darasani. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali anavyotumia. ● Upendo: mwanafunzi anapozingatia maamkuzi na maagano katika jamii. ● Heshima: mwanafunzi anapotumia maneno ya heshima na adabu katika maamkuzi na maagano. 				
<p>Masuala Mtambuko:</p> <p>Mshikamano wa kijamii: mwanafunzi anapojadiliana na mzazi au mlezi wake maamkuzi na maagano kutoka kwa kijamii yake.</p>				

Uhusiano na Masomo Mengine:

English Language Activities na Indigenous Language Activities: masomo haya pia yanashughulikia maamkuzi na maagano.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Maswali Dadisi Yaliyopendekezwa
1.2 Kusoma	1.2.1 Kusoma kwa ufahamu (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua msamiati kuhusu suala lengwa katika kifungu chepesi cha ufahamu, b) kueleza ujumbe wa kifungu chepesi cha ufahamu, c) kutabiri kitakachotokea katika kifungu chepesi cha ufahamu, d) kueleza mafunzo yanayotokana na kifungu chepesi cha ufahamu,	Mwanafunzi aelekezwe: <ul style="list-style-type: none"> • kusoma kifungu chepesi cha maneno 51- 54 na kutambua msamiati wa suala lengwa (<i>k.v. uzalendo, umoja, undugu, ushirikiano, upendo</i>) akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kusoma. • kutumia msamiati wa suala lengwa ipasavyo katika mawasiliano. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je, unapenda kusoma hadithi za aina gani? 2. Je, ni mambo gani unayoweza kujifunza kutokana na hadithi?

		<p>e) kuchangamkia kusoma vifungu vya ufahamu ili kuimarisha stadi ya kusoma.</p>	<p>kutumia mawasiliano mbadala.</p> <ul style="list-style-type: none"> • kueleza ujumbe wa kifungu chepesi cha ufahamu akishirikiana na wenzake. • kutabiri ujumbe wa kifungu kwa kutazama picha kwenye kitabu, vifaa vya kidijitali au chati akiwa na wenzake. Viti maalumu vya upedeleo vipewe wanafunzi wenye kimo kifupi na walio na upungufu wa kuketi wamapotazama. • kuthibitisha utabiri wake kuhusu hadithi baada ya kuisoma. • kueleza mafunzo yanayotokana na kifungu chepesi cha ufahamu akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kuruhusiwa kutumiwa ishara au kuandika majibu yao. • kumsomea mzazi au mlezi kifungu kuhusu suala lengwa ili amtolee maoni. 	
--	--	---	--	--

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
<p>1.3 Kuandika</p>	<p>1.3.1 Hati Nadhifu:</p> <p><i>Kifungu</i></p> <p>(Vipindi 3)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze:</p> <p>a) kutambua mambo yanayozingatiwa kufanikisha hati nadhifu,</p> <p>b) kuandika kifungu cha maneno kati ya 25-30 kwa hati nadhifu,</p> <p>c) kufurahia kuandika kwa hati nadhifu ili kufanikisha mawasiliano.</p>	<p>Mwanafunzi aelekezwe:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kutambua mambo mbalimbali yanayozingatiwa kufanikisha hati nadhifu (<i>k.v. muundo wa herufi, nafasi ifaayo kati ya maneno, nafasi zifaazo pambizoni, kutenganisha sentensi ifaavyo, usafi wa nakala</i>) kutoka kwenye kitabu, chati, vifaa vya kidijitali akiwa na wenzake. Viti maalumu vya upedeleo vipewe wanafunzi wenye kimo kifupi na walio na upungufu wa kuketi wamapotazama. Rekebisha mwako wa skrini kwa wanafunzi ambao ni nyeti kwa mwanga. ● kunakili kifungu cha maneno yasiyozidi 30 kwa hati nadhifu kutoka kwenye kitabu, chati au vifaa vya kidijitali. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu 	<p>Unazingatia mambo gani unapoandika kifungu?</p>

			<p>mbadala za utendaji au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebishwa.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kuandika kifungu cha maneno yasiyozidi 30 akizingatia hatua za uandishi (<i>k.v. maandalizi, nakala ya kwanza, urekebishaji, nakala safi</i>) na kuwasomea wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebishwa kupiga chapa. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kujadili mambo ya kuzingatiwa ili kufanikisha hati nadhifu. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika ujifunzaji. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli mbalimbali za kuandika. ● Ubunifu: mwanafunzi anaponakili kifungu cha maneno kwa hati nadhifu. 				

Maadili:

- Heshima: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi na kuheshimu maoni yao.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi kwa utulivu.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali.

Masuala Mtambuko:

Mshikamano wa kijamii: mwanafunzi anapotunga sentensi na kifungu kuhusu suala lengwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
1.4 Sarufi	1.4.1 Matumizi ya yeye na wao (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua neno yeye na wao katika sentensi, b) kutumia neno yeye na wao ipasavyo katika sentensi, c) kufurahia kutumia neno yeye na wao katika mawasiliano.	Mwanafunzi aelekezwe: <ul style="list-style-type: none"> • kusikiliza kifungu au wimbo unaohusu yeye na wao kutoka kwa mwalimu au kifaa cha kidijitali. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kutumia mawasiliano mbadala. • kutambua neno yeye na wao kutoka kifungu alichokisikiliza. Wanafunzi walio na 	Ni maneno gani unayoyatumia kuwataja wenzako bila kutumia majina yao halisi?

			<p>matatizo ya kuzungumza wanaweza kuruhusiwa kutumia mawasiliano jumla.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kusoma vifungu na kutambua neno yeye na wao akiwa na wenzake au katika kikundi. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi. ● kujaza mapengo kwa kutumia yeye na wao. kutumia yeye na wao katika kuigiza mazungumzo na wenzake katika kikundi k.v. <i>Yeye anasoma - wao wanasoma</i>. Kila mwanafunzi apewe nafasi ya kuigiza kulingana na uwezo wake ukizingatia tahadhari za kiusalama. 	
--	--	--	--	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi na kutoa mifano kwa kutumia **yeye** na **wao**.
- Ubunifu: mwanafunzi anapoigiza matumizi ya **yeye** na **wao**.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusikiliza matumizi ya **yeye** na **wao**.
- Kujiamini: mwanafunzi anapoweza kutumia **yeye** na **wao** ifaavyo.

Maadili:

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu mchango wa wenzake katika kazi ya kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi kutunga sentensi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli ya kikundi huku akisikiliza michango yao na kutoa maoni.

Masuala Mtambuko:

- Mshikamano wa kijamii: mwanafunzi anapotunga sentensi kuhusu suala lengwa kwa kutumia maneno lengwa.
- Uraia: mwanafunzi anapotunga sentensi na kifungu kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine:

- English Language Activities na Indigenous Language Activities: masomo haya pia yanashughulikia nafsi.
- Enviromental Activities: somo hili linashughulikia kujitambua na kutambua wengine.

2.0 SHAMBANI

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Liliopendekezwa
<p>2.1 Kusikiliza na Kuzungumza</p>	<p>2.1.1 Matamshi Bora</p> <p><i>Vokali na Konsonanti za Kiswahili</i></p> <p>(Vipindi 3)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze:</p> <p>a) kutambua vokali za Kiswahili katika matini,</p> <p>b) kutamka ipasavyo vokali za Kiswahili katika matini,</p> <p>c) kutambua konsonanti za Kiswahili katika matini,</p> <p>d) kutamka ipasavyo konsonanti za Kiswahili katika matini,</p> <p>e) kuchangamkia kutamka sauti za Kiswahili ili kuboresha matamshi.</p>	<p>Mwanafunzi aelekezwe:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kutambua vokali za Kiswahili katika matini ya kutamkwa au kuandikwa. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kuruhusiwa kutumia mawasiliano jumla kutambua. ● kutamka ipasavyo vokali za Kiswahili. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kutamka. ● kutambua konsonanti za Kiswahili katika matini ya kutamkwa au kuandikwa. 	<p>Je, kwa nini ni muhimu kutambua sauti za lugha fulani?</p>

			<ul style="list-style-type: none"> ● kutamka ipasavyo konsonanti za Kiswahili. ● kusikiliza vokali na konsonanti za Kiswahili (a, b, ch, d, dh, e, f, g, gh, h, i, j, k, l, m, n, ng, ng', ny, o, p, r, s, sh, t, th, u, v, w, y, z) zikitamkwa na mwalimu, mgeni mwalikwa au vifaa vya kidijitali na kutambua vokali na konsonanti. ● kutambua vokali na konsonanti za Kiswahili katika kifungu kikisomwa na mwalimu, mgeni mwalikwa au kwenye vifaa vya kidijitali akiwa na wenzake. Viti maalumu vya upedeleo vipewe wanafunzi wenye kimo kifupi na walio na upungufu wa kuketi wamapotazama. Rekebisha mwako wa skrini kwa wanafunzi ambao ni nyeti kwa mwanga. 	
--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> ● kutamka maneno, sentensi au kifungu chenye sauti za Kiswahili akiwa na wenzake. ● kujirekodi akitamka sauti za Kiswahili akitumia vifaa vya kidijitali na kujitathmini pamoja au kutathminiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebisha au kusaidiwa katika makundi yenye lengo. ● kutamka sauti za kiswahili ipasavyo naye mzazi au mlezi ampe maoni yake. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kuzisikiliza, kuzitambua na kuzitamka vokali na konsonanti za Kiswahili. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusikiliza vokali na konsonanti za Kiswahili na kujirekodi akizitamka. ● Kujiamini: mwanafunzi anapozitamka vokali na konsonanti za Kiswahili kwa mzazi au mlezi wake ipasavyo. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapokuwa makini kusikiliza vokali na konsonanti zikitamkwa na mwalimu. 				

<p>Maadili:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wanzake katika shughuli za kutamka vokali na konsonanti za Kiswahili kwenye kikundi kwa utulivu. • Heshima: mwanafunzi anapoheshimu matamshi ya wenzake wakiwemo walio na changamoto za kimaumbile. • Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali alivyotumia katika kujirekodi.
<p>Masuala Mtambuko:</p> <p>Elimu ya mazingira na tabianchi: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kutambua na kutamka vokali na konsonanti za Kiswahili kuhusu suala lengwa.</p>
<p>Uhusiano na Masomo Mengine:</p> <p>English Language Activities na Indigenous Language Activities: masomo haya pia yanashughulikia suala la matamshi bora.</p>

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
2.2 Kusoma	<p>2.2.1 Kusoma kwa Ufasaha</p> <p><i>Sauti /bw/, /fy/ na /kw/</i></p> <p>(Vipindi 3)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze:</p> <ol style="list-style-type: none"> kutambua sauti lengwa katika kifungu chepesi cha hadithi, kusoma kifungu chepesi cha hadithi kwa kuzingatia matamshi bora, kusoma kifungu chepesi cha hadithi kwa sauti inayosikika, 	<p>Mwanafunzi aelekezwe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kutambua sauti lengwa (/bw/, /fy/, /kw/) katika kifungu chepesi kuhusu suala lengwa akiwa na wenzake. • kusoma kifungu chepesi cha maneno chenye sauti lengwa kwa kuzingatia matamshi bora akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kutumia mawasiliano 	<p>Je, utafanya mambo gani unaposoma ili uweze kusikika vizuri?</p>

		<p>d) kusoma kifungu chepesi cha hadithi kwa kuzingatia kasi ifaayo,</p> <p>e) kusoma kifungu chepesi cha hadithi kwa kuzingatia ishara zifaazo,</p> <p>f) kuchangamkia kusoma kwa ufasaha ili kufanikisha mawasiliano.</p>	<p>mbadala.</p> <ul style="list-style-type: none"> • kusoma kifungu chepesi cha maneno chenye sauti lengwa kwa sauti inayosikika akiwa na wenzake. Kila mwanafunzi apewe nafasi ya kusoma kwa sauti kulingana na uwezo wake. • kusoma kifungu chepesi cha maneno chenye sauti lengwa kwa kuzingatia kasi ifaayo (maneno 47 kwa dakika na kwa kuzingatia viakifishi) akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kusoma. • kusoma kifungu chepesi chenye sauti lengwa kwa kuzingatia ishara zifaazo akiwa na wenzake. • kusoma hadithi kutoka kwenye kitabu, kifaa cha kidijitali, n.k. akiwa na wenzake akizingatia sauti inayosikika, matamshi bora, kasi ifaayo na ishara zifaazo. Wanafunzi walio na 	
--	--	---	---	--

			<p>matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebishwa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • kumsomea mzazi au mlezi kifungu chepesi chenye sauti lengwa akizingatia matamshi bora, sauti inayosikika, kasi ifaayo na ishara zifaazo. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika kusoma kwa ufasaha akiwa na wenzake. • Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika shughuli za ujifunzaji. • Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomsomea mzazi au mlezi kifungu chepesi chenye sauti lengwa huku akizingatia matamshi bora, sauti inayosika, kasi ifaayo na ishara zifaazo. 				
<p>Maadili:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi kutambua sauti lengwa kwa ufasaha na kutumia vifaa vya kidijitali. • Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika shughuli za darasani. • Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza kifaa cha kidijitali anachotumia kujifunzia. 				
<p>Masuala Mtambuko:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Usalama mtandaoni: mwanafunzi anaposoma hadithi yenye sauti lengwa kutoka kwa kifaa cha kidijitali akizingatia hatua za kiusalama. • Elimu ya mazingira na tabianchi: mwanafunzi anaposoma kifungu na wenzake kuhusu suala lengwa. 				

Uhusiano na Masomo Mengine:

English Language Activities na Indigenous Language Activities: masomo pia yanashughulikia dhana ya kusoma kwa ufasaha.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
2.3 Kuandika	2.3.1 Hati Nadhifu (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua herufi kubwa katika matini, b) kuandika kifungu cha hadithi akitumia herufi kubwa ifaavyo, c) kufurahia kuandika kwa kuzingatia herufi kubwa katika mawasiliano.	Mwanafunzi aelekezwe: <ul style="list-style-type: none"> • kutazama mfano wa uendelezaji ufao wa maumbo ya herufi kubwa kwenye kifaa cha kidijitali. Viti maalumu vya upedeleo vipewe wanafunzi wenye kimo kifupi na walio na upungufu wa kuketi wamapotazama. Rekebisha mwako wa skrini kwa wanafunzi ambao ni nyeti kwa mwanga. • kutambua herufi kubwa katika kifungu kilichoko kwenye kitabu, chati au kifaa cha kidijitali akiwa na wenzake. • kunakili kifungu	Kwa nini tunatumia hati nadhifu katika uandishi ?

			<p>akizingatia mpangilio ufaao wa herufi kubwa.</p> <p>Wanafunzi walio na matatizo ya kuandika wanaweza kupiga chapa au kutumia programu mwafaka.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kuandika kifungu chenye maneno 25-30 akizingatia maumbo ya herufi kubwa ifaavyo akizingatia hatua za uandishi (<i>maandalizi, nakala ya kwanza, urekebishaji, nakala safi</i>)na kuwasomea wenzake. <p>Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebishwa.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kumwonyesha mzazi au mlezi kifungu alichokiandika akizingatia mpangilio ufaao wa herufi kubwa ili akitolee maoni. 	
--	--	--	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kutambua na kuandika kifungu kwa kutumia herufi kubwa.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapoandika kifungu akizingatia maumbo ya herufi kubwa kwenye kifaa cha kidijitali.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomwonyesha mzazi au mlezi wake kifungu alichokiandika akitumia maumbo ya herufi kubwa.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kuandika maumbo ya herufi kubwa ipasavyo.

Maadili:

- Heshima: mwanafunzi anapowatambua na kuwathamini wenzake wakati wa kushiriki katika shughuli za kuandika kifungu.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi na kuheshimu maoni yao.
- Amani: mwanafunzi anaposhirikiana kwa utulivu na wenzake kutathmini herufi kubwa alizoziandika.

Masuala Mtambuko:

Masuala ya kijamii na kiuchumi: mwanafunzi anapoandika kifungu kuhusu suala lengwa kwa kutumia herufi kubwa ipasavyo.

Uhusiano na Masomo Mengine:

English Language Activities na Indigenous Language Activities: masomo haya pia yanashughulikia kuandika herufi kubwa.

Mada	MadaNdogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
2.4 Sarufi	<p>2.4.1 Umoja na Wingi wa Sentensi</p> <p>(Vipindi 3)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua sentensi katika umoja na wingi, b) kutunga sentensi katika umoja na wingi, c) kuchangamkia kutumia umoja na wingi katika sentensi. 	<p>Mwanafunzi aelekezwe:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kutambua sentensi katika umoja na wingi kutoka kwenye kitabu, chati, vifaa vya kidijitali akiwa na wenzake(<i>k.v. mimi ninapanda mti- sisi tunapanda miti, mimi ninapenda kulima - sisi tunapenda kulima</i>). Viti maalumu vya upedeleo vipewe wanafunzi wenye kimo kifupi na walio na upungufu wa kuketi wamapotazama. ● kusoma sentensi katika umoja na wingi akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kusoma. ● kujaza nafasi ili kukamilisha sentensi katika umoja na wingi akiwa na wenzake. 	<p>Je, kwa nini unahitaji kutaja vitu katika hali ya umoja na wingi?</p>

			<ul style="list-style-type: none"> ● aambatanishe umoja na wingi wa sentensi alizopewa kwenye kitabu, chati, vifaa vya kidijitali, n.k. akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji waweza kutumia zana zilizorekebishwa au kuunganishwa kimakusudi au kusaidiwa kutekeleza kazi hii. ● kuigiza michezo inayohusisha sentensi katika umoja na wingi akiwa na wenzake. Kila mwanafunzi apewe nafasi ya kuigiza kulingana na uwezo wake ukizingatia tahadhari za kiusalama. ● kutunga sentensi katika umoja na wingi wa sentensi 	
--	--	--	---	--

			akiwa na wenzake. <ul style="list-style-type: none"> ● kuwasiliana na mzazi au mlezi akitumia sentensi katika hali ya umoja na wingi ipasavyo. 	
Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa: <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake , na kuchangia kikamilifu katika kuandika sentensi katika umoja na wingi. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapoeleza kuhusu vitu katika mazingira yake katika umoja na wingi. ● Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapotunga sentensi katika umoja na wingi. ● Kujiamini: mwanafunzi anapowasiliana na mzazi au mlezi akitumia sentensi katika hali ya umoja na wingi katika mazungumzo ya kila siku. 				
Maadili: <ul style="list-style-type: none"> ● Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kusoma sentensi katika hali ya umoja na wingi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza nyenzo zinazotumiwa katika ujifunzaji wa sentensi za umoja na wingi. ● Upendo:mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake na kuheshimu maoni yao. 				
Masuala Mtambuko: <ul style="list-style-type: none"> ● Elimu ya mazingira na tabia nchi: mwanafunzi anapotambua sentensi katika umoja na wingi akizingatia suala lengwa. ● Mshikamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wengine wanapotambua sentensi katika umoja na wingi kutoka kwenye matini. 				
Uhusiano na Masomo Mengine: English Activities na Indigenous Language Activities: masomo haya pia yanashughulikia nomino.				

3.0 MIEZI YA MWAKA

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
<p>3.1 Kusikiliza na Kuzungumza</p>	<p>3.1.1 Maneno ya Heshima na Adabu (Vipindi 3)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze:</p> <p>a) kutambua maneno ya heshima na adabu katika matini,</p> <p>b) kutumia maneno ya heshima na adabu katika mawasiliano,</p> <p>c) kuthamini matumizi ya maneno ya heshima na adabu katika mawasiliano.</p>	<p>Mwanafunzi aelekezwe:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kutazama michoro, picha au video inayowasilisha vitendo vya heshima na adabu akiwa na wenzake. Viti maalumu vya upedeleo vipewe wanafunzi wenye kimo kifupi na walio na upungufu wa kuketi wamapotazama. Rekebisha mwako wa skrini kwa wanafunzi ambao ni nyeti kwa mwanga. ● kutambua maneno ya adabu na heshima kutoka kwa michoro, picha au video aliyotazama (tasfida) <i>k.v. kwenda msalani, haja kubwa, haja ndogo, kuendesha.</i> ● kuigiza mazungumzo yanayoonyesha matumizi ya maneno 	<p>Je, ni kwa nini tunatumia maneno ya heshima na adabu katika mawasiliano?</p>

			<p>ya heshima na adabu akishirikiana na wenzake. Kila mwanafunzi apewe nafasi ya kuigiza kulingana na uwezo wake ukizingatia tahadhari za kiusalama.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kujadiliana na mzazi au mlezi maneno ya heshima na adabu katika jamii yake. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika majadiliano kuhusu matumizi ya maneno ya heshima na adabu. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kutazama picha, michoro na video kuhusu maneno heshima na adabu. ● Ubunifu: mwanafunzi anapoigiza kuhusu matumizi ya maneno ya heshima na adabu. ● Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapotambua baadhi ya maneno ya adabu na heshima na matumizi yake. 				

<p>Maadili:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapotumia maneno ya adabu na heshima ipasavyo. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapotumia na kutunza vifaa vya kidijitali ipasavyo. ● Amani: mwanafunzi anapotumia maneno ya adabu na heshima katika mawasiliano. ● Upendo: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kutazama video bila kuzozana. ● Uadilifu: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika maigizo ya mazungumzo ya maneno ya adabu na heshima.
<p>Masuala Mtambuko:</p> <p>Mahusiano ya kijamii: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kuigiza maneno ya heshima na adabu.</p>
<p>Uhusiano na Masomo Mengine:</p> <p>English Language Activities, Indigenous Language Activities na Religious Education Activities: masomo haya yanashughulikia dhana ya heshima na adabu.</p>

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
3.2 Kusoma	3.2.1 Kusoma kwa Ufahamu (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua msamiati kuhusu suala lengwa katika kifungu chepesi cha ufahamu, b) kueleza ujumbe wa kifungu chepesi cha ufahamu,	Mwanafunzi aelekezwe: <ul style="list-style-type: none"> ● kusikiliza au kutazama nyimbo kuhusu majina ya miezi ya mwaka kwenye kifaa cha kidijitali. Rekebisha mwako wa skrini kwa wanafunzi ambao ni nyeti kwa mwanga. 	Je, ni mambo yapi unaweza kujifunza kutokana na unachokisoma?

		<p>c) kutabiri kitakachotokea tokea katika kifungu chepesi cha ufahamu,</p> <p>d) kueleza mafunzo yanayotokana na kifungu chepesi cha ufahamu,</p> <p>e) kuchangamkia kusoma vifungu vya ufahamu ili kuimarisha stadi ya kusoma.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● kutaja majina ya miezi ya mwaka akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kutumia mawasiliano mbadala. ● kuimba nyimbo kuhusu majina ya miezi akiwa na wenzake. ● kusoma kifungu chepesi cha maneno 55 - 60 na kutambua msamiati wa suala lengwa (<i>k.v. Januari, Februari, Machi, Aprili, Mei, Juni, Julai, Agosti, Septemba, Novemba, Disemba</i>) akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kuruhusiwa kuandika au kupiga chapa. ● kueleza ujumbe wa kifungu chepesi cha ufahamu, ● kushirikiana na wenzake 	
--	--	--	---	--

			<p>kufanya maigizo kuhusu majina ya miezi ya mwaka. Kila mwanafunzi apewe nafasi ya kuigiza kulingana na uwezo wake ukizingatia tahadhari za kiusalama.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kutabiri ujumbe wa kifungu kwa kutazama picha kwenye kitabu, vifaa vya kidijitali au chati akiwa na wenzake. ● kutabiri kitakachotokea katika hadithi akizingatia picha kwenye kifungu. ● kuthibitisha utabiri wake kuhusu hadithi baada ya kuisoma. ● kufafanua mafunzo yanayotokana na kifungu chepesi cha ufahamu. ● kumsomea mzazi au mlezi majina ya miezi ya mwaka aliyojifunza ili amtolee maoni. 	
--	--	--	--	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kazi ya kikundi na kushiriki kikamilifu katika kutabiri kitakachotokea katika hadithi.
- Uraia: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli ya kikundi kueleza ujumbe wa kifungu.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia kifaa cha kijiditali katika shughuli za ujifunzaji.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomshirikisha mzazi au mlezi kusoma na kujadili kifungu kuhusu suala lengwa.
- Ubunifu: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kufanya maigizo kuhusu majina ya miezi ya mwaka.

Maadili:

- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi kujadili ujumbe katika kifungu.
- Upendo: mwanafunzi anapowashirikisha wengine katika matumizi ya kifaa vya kidijitali darasani.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali anachotumia kujifunzia. Pia anapotekeleza majukumu aliyopewa anapofanya maigizo kuhusu miezi ya mwaka.
- Haki za kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kuimba nyimbo kuhusu suala lengwa.
- Amani – mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kwa utulivu katika shughuli za kusoma kifungu.

Masuala Mtambuko:

Mahusiano ya kijamii :mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kufanya maigizo kuhusu majina ya miezi ya mwaka ukakamavu wake unajengeka.

Uhusiano na Masomo Mengine:

English Language Activities na Indigenous Language Activities: masomo haya pia yanashughulikia stadi ya kusoma.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lilizopendekezwa
3.3 Kuandika	3.3.1 Hati Nadhifu (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua herufi ndogo zilizoandikwa ipasavyo katika kifungu, b) kuandika kifungu akitumia herufi ndogo ifaavyo, c) kufurahia kuandika kwa kuzingatia herufi ndogo ifaavyo.	Mwanafunzi aelekezwe: <ul style="list-style-type: none"> ● kutazama mfano wa uendelezaji ufao wa maumbo ya herufi ndogo kwenye kifaa cha kidijitali. ● kutambua herufi ndogo zilizoandikwa ifaavyo katika kifungu kilichoko kwenye kitabu, chati au kifaa cha kidijitali n.k. akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi. ● kunakili kifungu akizingatia mwendelezo ufao wa herufi ndogo. Wanafunzi walio na matatizo ya kuandika wanaweza kupiga chapa au kutumia 	Je, unazingatia mambo gani unapoandika herufi ndogo ifaavyo?

			<p>programu mwafaka.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kuandika kifungu chenye maneno 55-60 akizingatia maumbo ya herufi ndogo ifaavyo akizingatia hatua za uandishi (<i>maandalizi, nakala ya kwanza, urekebishaji, nakala safi</i>) na kuwasomea wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebishwa. ● kushirikiana na wenzake kuandika kifungu kifupi akizingatia mwendelezo ufao wa herufi ndogo. ● kuwaonyesha wenzake kifungu alichandika akizingatia maumbo ya herufi ndogo ili waitolee maoni. 	
--	--	--	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapojadili na wenzake kuhusu jinsi ya kuendeleza herufi ndogo.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapofaulu kutumia kifaa cha kidijitali kutazama kielelezo cha uendelezaji ufaao wa maumbo ya herufi ndogo.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli ya kuandika kifungu kifupi akizingatia mwendelezo ufaao wa herufi ndogo,
- Kujiamini: mwanafunzi anapowaonyesha wenzake kazi aliyoandika ili waitolee maoni.

Maadili:

- Heshima: mwanafunzi anapowatambua na kuwathamini wenzake wakati wa kushiriki katika shughuli za kuandika.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za ujifunzaji.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapoandika kisa kifupi kuhusu mada lengwa kwa kutumia herufi ndogo.

Masuala Mtambuko:

Mahusiano ya kijamii: mwanafunzi anapowathamini wenzake wanaposhirikiana katika shughuli za kikundi.

Uhusiano na Masomo Mengine:

English Language Activities na Indigenous Languages Activities: masomo haya pia yanashughulikia stadi ya kuandika.

Mathematics Activities: somo hili pia linashughulikia mada ya miezi ya mwaka.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
3.4 Sarufi	3.4.1 Matumizi ya neno yule na wale (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua matumizi ya neno yule na wale katika kifungu, b) kutumia neno yule na wale katika sentensi, c) kuchangamkia matumizi ya neno yule na wale katika mawasiliano ya kila siku. 	Mwanafunzi aelekezwe: <ul style="list-style-type: none"> ● kutambua matumizi ya neno yule na wale kutoka kwenye chati, kitabu, vyombo vya kidijitali nk. akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kuunganishwa kimakusudi. ● kusilikiliza kifungu au wimbo kuhusu matumizi ya neno yule na wale kutoka kwa mwalimu, mgeni mwalikwa au vifaa vya kidijitali na kujadili matumizi yake akiwa na wenzake. ● kusoma sentensi zilizotumia neno yule na wale kutoka kwenye chati, kitabu, vifaa vya kidijitali akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kusoma. ● kuigiza vitendo vya 	Unaweza kutunga sentensi zipi ukitumia maneno yule na wale ?

			<p>kuwaashiria watu mbalimbali kwa kutumia neno yule na wale akiwa na wenzake. Kila mwanafunzi apewe nafasi ya kuigiza kulingana na uwezo wake ukizingatia tahadhari za kiusalama.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kuandika sentensi akitumia yule na wale (<i>k.v Mtoto yule anacheza - watoto wale wanacheza</i>) na kuzijadili na wenzake ili kuzitolea maoni. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au wanaweza kupiga chapa. ● kujaza nafasi ili akamilishe sentensi akitumia yule na wale. 	
--	--	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> ● kumsomea mzazi au mlezi kazi aliyoandika kuhusu matumizi ya yule na wale. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika kumtungia mwenzake sentensi akitumia maneno yule na wale. ● Kujiamini: mwanafunzi anapoigiza matumizi ya neno yule na wale akishirikiana na wenzake katika kikundi. ● Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi akitumia neno yule na wale kwa lugha fasaha. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomsomea mzazi au mlezi kwa kutumia neno yule na wale. 				
<p>Maadili:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapoheshimu mchango wa wenzake katika kazi ya kikundi wanapotungiana sentensi kwa kutumia neno yeye na wao. ● Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli ya kikundi. 				
<p>Masuala Mtambuko: Masuala ya kijamii na kiuchumi: mwanafunzi anapotunga sentensi kuhusu suala lengwa.</p>				

4.0 KAZI MBALIMBALI

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
<p>4.1 Kusikiliza na Kuzungumza</p>	<p>4.1.1 Matamshi Bora</p> <p><i>Silabi za sauti /py/, /vy/ na /sh/</i></p> <p>(Vipindi 3)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze:</p> <p>a) kutambua silabi za sauti lengwa katika kifungu,</p> <p>b) kutamka maneno yenye silabi za sauti lengwa kwa ufasaha,</p> <p>c) kutumia maneno yenye sauti lengwa katika matini,</p> <p>d) kufurahia matamshi bora katika mawasiliano.</p>	<p>Mwanafunzi aelekezwe:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kutambua silabi za sauti lengwa (/py/, /vy/, /sh/) katika matini mbalimbali (<i>k.v kadi maneno, chati, mti maneno, au kifaa cha kidijitali</i>). Viti maalumu vya upedeleo vipewe wanafunzi wenye kimo kifupi na walio na upungufu wa kuketi wamapotazama. ● kutumia kifaa cha kidijitali (<i>k.v. kupitia programu ya papaya</i>) kusikiliza matamshi bora ya sauti lengwa. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia vifaa 	<p>Unazingatia mambo gani unapotamka maneno mbalimbali katika kifungu?</p>

			<p>vya kidijitali zilizorekebishwa au kusaidiwa kutekeleza kazi hiyo.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kusikiliza silabi za sauti lengwa zikitamkwa na mwalimu, mgeni mwalikwa au kutoka kwa vifaa vya kidijitali k.v. <i>kinasasauti na rununu</i> akiwa na wenzake kisha azitamke. ● kusikiliza maneno yenye sauti lengwa yakisomwa na mwalimu kisha atambue sauti lengwa katika maneno hayo. ● kutamka maneno yenye sauti ifaavyo akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kutamka. ● kusoma kifungu kifupi 	
--	--	--	---	--

			chenye maneno ya sauti lengwa kutoka kwa kitabu au kifaa cha kidijitali akiwa na wenzake.	
Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:				
<ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anashirikiana na wenzake kutambua na kutamka maneno yenye sauti lengwa. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapojirekodi akisoma kifungu na kutambua jinsi alivyotamka sauti lengwa. ● Uraia: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake wa jamii mbalimbali katika kutekeleza shughuli za kikundi. 				
Maadili:				
<ul style="list-style-type: none"> ● Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana katika kikundi kutambua na kutamka maneno yenye silabi za sauti lengwa. ● Heshima: mwanafunzi anapoheshima matamshi ya wenzake katika shughuli za kikundi. ● Amani: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kwa utulivu katika kutambua silabi za sauti lengwa. 				
Masuala Mtambuko:				
<ul style="list-style-type: none"> ● Mshikamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kutoka sehemu mbalimbali kusoma kifungu chenye maneno ya sauti /py/,/vy/ na /sh/ kuhusu suala lengwa. ● Elimu ya kifedha: mwanafunzi anaposoma na kutunga sentensi kuhusu suala lengwa. 				
Uhusiano na Masomo Mengine:				
English Language Activities na Indigenous Language Activities: masomo haya pia yanashughulikia suala la matamshi bora.				

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
<p>4.2 Kusoma</p>	<p>4.2.1 Kusoma kwa Ufasaha</p> <p><i>Sauti /py/, /vy/, /sh/)</i></p> <p>(Vipindi 3)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze:</p> <p>a) kutambua sauti lengwa katika kifungu chepesi cha hadithi,</p> <p>b) kusoma kifungu chepesi cha hadithi chenye sauti lengwa kwa kuzingatia matamshi bora,</p> <p>c) kusoma kifungu chepesi cha hadithi chenye sauti lengwa kwa sauti inayosikika,</p> <p>d) kusoma kifungu chepesi cha hadithi chenye sauti lengwa kwa kuzingatia kasi ifaayo</p> <p>e) kusoma kifungu chepesi cha hadithi chenye sauti lengwa kwa kuzingatia ishara zifaazo,</p> <p>f) kuchangamkia kusoma kwa ufasaha ili kufanikisha mawasiliano.</p>	<p>Mwanafunzi aelekezwe:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kutambua sauti lengwa (<i>/py/, /vy/, /sh/</i>) katika kifungu chepesi kuhusu suala lengwa akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kutumia mawasiliano mbadala. ● kusoma kifungu chepesi cha maneno chenye sauti lengwa kwa kuzingatia matamshi bora. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kusoma. ● kusoma kifungu chepesi cha maneno chenye sauti lengwa kwa sauti inayosikika akiwa na wenzake. ● kusoma kifungu chepesi cha maneno chenye sauti lengwa kwa kuzingatia kasi ifaayo (maneno 49 kwa dakika na kwa kuizingatia viakifishi) akiwa na 	<p>Je, unahakikishaje umesoma kifungu kwa ufasaha?</p>

			<p>wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kusoma.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kusoma kifungu chepesi chenye sauti lengwa kwa kuzingatia ishara zifaazo akiwa na wenzake. ● kumsomea mzazi au mlezi kifungu chepesi chenye sauti lengwa akizingatia matamshi bora,sauti inayosikika,kasi ifaayo na ishara zifaazo. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake na kuchangia kikamilifu katika kutambua sauti lengwa na kusoma kifungu. ● Uraia: mwanafunzi anapotangamana na wenzake kusoma hadithi kutoka kwenye kifaa cha kidijitali. ● Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapotambua sauti lengwa katika kifungu chepesi kuhusu suala lengwa. ● Kujithamini: mwanafunzi anapomsomea mzazi au mlezi kifungu chepesi chenye sauti lengwa akitumia matamshi bora,sauti inayosikika,kasi ifaayo na ishara zifaazo. 				
<p>Maadili:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kutambua sauti na kusoma kifungu. ● Heshima: mwanafunzi anapothamini wenzake wanaposhirikiana kusoma kifungu cha maneno yenye sauti lengwa. ● Upendo: mwanafunzi anapowaheshimu wenzake wanapotumia vifaa vya kidijitali katika shughuli za ujifunzaji. 				

Masuala Mtambuko:

Elimu ya kifedha: mwanafunzi anaposoma kifungu kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine:

Indigenous Language Activities na English Language Activities: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa ufahamu.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
4.3 Kuandika	4.3.1 Nafasi ya Pambizo Katika Uandishi (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua nafasi ya pambizo na nafasi ya kuzingatia anapoandika aya, b) kuandika kifungu cha maneno yasiyozidi 60 akizingatia pambizo na aya, c) kufurahia kuandika kifungu akizingatia pambizo na aya.	Mwanafunzi aelekezwe: <ul style="list-style-type: none"> ● kutambua nafasi ya pambizo na nafasi ya kuzingatia anapoandika aya akiwa na wenzake. ● kusoma kifungu na kutambua pambizo na aya kwenye kitabu, chati, kifaa cha kidijitali akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kusoma. ● kuandika kifungu akizingatia pambizo na aya kwenye kitabu au kifaa cha kidijitali na kuwasomea wenzake. Wanafunzi walio na 	Je, kwa nini tuzingatie nafasi za pambizo tunapoandika?

			<p>matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebisha au kusaidiwa kutekeleza kazi hiyo.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kushirikiana na wenzake kuandika kifungu kifupi akizingatia aya na pambizo na kuwasomea wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji waweza kuunganishwa kimakusudi. ● kuandika na kumuonyesha mzazi au mlezi kifungu alichandika akizingatia aya na pambizo ili ampe maoni yake. 	
--	--	--	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kuandika kifungu kifupi akizingatia aya na pambizo.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia kifaa chakidijitali kuandika kifungu akizingatia aya na pambizo.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomwonyesha mzazi au mlezi kifungu alichandika akizingatia aya na pambizo ipasavyo.
- Kujiamini: mwanafunzi anapoandika kifungu akizingatia aya na pambizo na kuwasomea wenzake.

Maadili:

- Upendo: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika ujifunzaji na kuheshimu maoni yao.
- Uzalendo: mwanafunzi anapowatambua na kuwathamini wenzake wakati wa kushiriki katika shughuli za kuandika.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli ya kuandika kifungu kifupi akizingatia aya na pambizo.

Masuala Mtambuko:

- Mshikamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kuandika kifungu chepesi kuhusu suala lengwa akizingatia pambizo na aya.
- Elimu ya kifedha: mwanafunzi anaposoma kifungu kifupi na wenzake kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine:

English Language Activities na Indigenous Language Activities: masomo haya pia yanashughulikia kuandika kwa kuzingatia pambizo na aya.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
4.4 Sarufi	4.4.1 Umoja na Wingi wa Sentensi (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua sentensi katika umoja na wingi, b) kuandika sentensi katika umoja na wingi, c) kuchangamkia kutumia umoja na wingi katika sentensi.	Mwanafunzi aelekezwe: ● kusoma sentensi katika umoja na wingi akishirikiana na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kusoma. ● kutambua sentensi katika umoja na wingi kutoka	Je, utajua vipi kama sentensi imeandikwa katika umoja au wingi?

			<p>kwenye chati au vifaa vya kidijitali. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebisha au kusaidiwa kutekeleza kazi hiyo.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kujaza nafasi kwa kukamilisha sentensi katika umoja na wingi akiwa na mwenzake. ● kushiriki katika mchezo wa kusoma sentensi katika umoja na mwenzake. ● kuandika umoja na wingi wa sentensi akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza wanaweza kupiga chapa au kutumia programu mwafaka. ● kumsomea mzazi au mlezi wake sentensi alizoandika katika umoja na wingi ili azitolee maoni. 	
--	--	--	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kuandika sentensi katika umoja na wingi.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapokamilisha sentensi katika umoja na wingi.
- Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapotambua sentensi katika umoja na wingi.
- Kujiamini: mwanafunzi anapomsomea mzazi au mlezi sentensi alizoandika katika umoja na wingi.

Maadili:

- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kutunga sentensi katika umoja na wingi.
- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake wanapoandika umoja na wingi wa sentensi.
- Haki za jamii: mwanafunzi anaposhiriki katika mchezo wa kutunga sentensi kwa umoja na wingi na wenzake.

Masuala Mtambuko:

- Elimu ya kifedha: mwanafunzi anapotambua sentensi katika umoja na wingi zinazohusiana na mapato ya watu na kazi mbalimbali.

Uhusiano na Masomo Mengine:

English Languages Activities na Indigenous Language Activities: masomo haya pia yanashughulikia dhana ya umoja na wingi.

5.0 USALAMA

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
5.1 Kusikiliza na Kuzungumza	5.1.1 Ufahamu wa Kusikiliza (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua ujumbe unaowasilishwa katika kifungu, b) kutambua msamiati uliotumiwa katika kifungu alichosikiliza, c) kutunga sentensi kwa kutumia msamiati uliotumika kwenye kifungu alichosikiliza, d) kusimulia upya kifungu cha hadithi alichokisikiliza, e) kuchangamkia kusikiliza kifungu. 	Mwanafunzi aelekezwe: <ul style="list-style-type: none"> ● kusikiliza kifungu cha maneno 60-65 kutoka kwa mwalimu, mgeni mwalikwa au vifaa vya kidijitali ili kutambua ujumbe unaowasilishwa. ● kutambua msamiati uliotumika katika ufahamu aliousikiliza akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kutumia mawasiliano mbadala. ● kutunga sentensi kwa kutumia msamiati aliousikiliza uliotumika kwenye kifungu. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi. ● kujibu maswali yanayohusiana na kifungu alichosikiliza. 	Je, unazingatia mambo gani ili kuelewa mambo unayoelezewa?

			<ul style="list-style-type: none"> ● kujadili mambo muhimu katika kifungu alichokisikiliza akiwa na wenzake. ● kusimulia wenzake upya kifungu alichokisikiliza. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na kuwasiliana na wenzake katika shughuli za kikundi. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika ujifunzaji. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za huduma kwa jamii kwa kusimulia visa vyepesi. ● Kujiamini: mwanafunzi anaposimulia upya kifungu alichokisikiliza. 				
<p>Maadili:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika shughuli za kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anapowashirikisha wengine katika matumizi ya vifaa vya kidijitali darasani. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anaposimulia wenzake upya kifungu alichokisoma. 				
<p>Masuala Mtambuko:</p> <p>Masuala ya usalama: mwanafunzi anaposikiliza na kuzungumzia masuala ya usalama.</p>				
<p>Uhusiano na Masomo Mengine:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● English Language Activities na Indigenous Language Activities: masomo haya pia yanashughulikia kusikiliza na kuzungumza. ● Environmental Activities: somo hili pia linashughulikia suala la usalama. 				

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
5.2 Kusoma	5.2.1 Kusoma kwa Ufahamu (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua msamiati kuhusu suala lengwa katika kifungu chepesi cha ufahamu, b) kueleza ujumbe wa kifungu chepesi cha ufahamu, c) kutabiri kitakachotokea katika kifungu chepesi cha ufahamu kwa kuzingatia picha, d) kueleza mafunzo e) yanayotokana na kifungu chepesi cha ufahamu, f) kuchangamkia kusoma vifungu vya ufahamu ili kuimarisha stadi ya kusoma.	Mwanafunzi aelekezwe: <ul style="list-style-type: none"> ● kusikiliza au kutazama nyimbo kuhusu usalama shuleni kwenye kifaa cha kidijitali. Viti maalumu vya upedeleo vipewe wanafunzi wenye kimo kifupi na walio na upungufu wa kuketi wamapotazama. Rekebisha mwako wa skrini kwa wanafunzi ambao ni nyeti kwa mwanga. ● kutaja masuala ya usalama shuleni akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi. ● kuimba nyimbo kuhusu usalama shuleni akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kuimba au kutumia mawasiliano mbadala. ● kusoma kifungu chepesi cha 	Je, ni mambo gani unapaswa kuzingatia ili kufanikisha usomaji bora?

			<p>maneno 60- 65 na kutambua msamiati wa suala lengwa (<i>k.v. usalama, hatari, umia, tibu, tahadhari, zahanati, dawa, huduma ya kwanza</i>) akishirikiana na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kusoma.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kueleza ujumbe wa kifungu chepesi cha ufahamu akiwa na wenzake. ● kushirikiana na wenzake kufanya maigizo kuhusu usalama shuleni. ● kutabiri ujumbe wa kifungu kwa kutazama picha kwenye kitabu, vifaa vya kidijitali au chati akiwa na wenzake. ● kutabiri kitakachotokea katika hadithi akizingatia picha kwenye kifungu akiwa na wenzake. ● kutumia msamiati wa suala lengwa kutunga sentensi kwa usahihi kwa kuzingatia suala lengwa na masuala mtambuko 	
--	--	--	---	--

			mbalimbali. <ul style="list-style-type: none"> ● kueleza mafunzo yanayotokana na kifungu chepesi cha ufahamu akiwa na wenzake, ● kumsomea mzazi au mlezi kifungu kuhusu usalama wake shuleni. 	
Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa: <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki na kuchangia kikamilifu katika kazi za kikundi wanapojadili ujumbe wa kifungu na kutabiri kitakachotokea katika hadithi. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia kifaa cha kijiditali kujifunzia. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposoma matini mbalimbali ili kuimarisha stadi ya kusoma. ● Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi akitumia msamiati wa suala lengwa. ● Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapofanya utabiri kutokana na picha. 				
Maadili: <ul style="list-style-type: none"> ● Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi kujadiliana kuhusu ujumbe katika kifungu. ● Heshima: mwanafunzi anapowaheshimu wenzake wanaposhirikiana kusoma kifungu na kutabiri. ● Uadilifu: mwanafunzi anapowashirikisha wengine kufanya maigizo kuhusu usalama shuleni. 				
Masuala Mtambuko: <ul style="list-style-type: none"> ● Mshikamano wa jamii: mwanafunzi anapotangamana na wenzake katika shughuli za kikundi na kutoa mchango wake, ukakamavu wake unajengeka. ● Masuala ya usalama: mwanafunzi anaposoma kifungu kuhusu masuala ya usalama. 				
Uhusiano na Masomo Mengine: <ul style="list-style-type: none"> ● English Language Activities na Indigenous Language Activities: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa ufahamu. ● Enviromental Activities: somo hili pia linashughulikia masuala ya usalama. 				

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
5.3 Kuandika	5.3.1 Matumizi ya Kiulizi (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua alama ya kiulizi katika maandishi, b) kueleza matumizi ya alama ya kiulizi katika maandishi, c) kuandika kifungu cha maneno kati ya 55-60 akitumia alama ya kiulizi ipasavyo, d) kufurahia kutumia kiulizi katika maandishi ili kufanikisha mawasiliano.	Mwanafunzi aelekezwe: <ul style="list-style-type: none"> ● kutambua alama ya kiulizi kutoka kwenye kitabu, chati au kifaa cha kidijitali akiwa na wenzake. ● kujadili na wenzake matumizi ya alama ya kiulizi ili kukuza uwezo wa kuitumia ipasavyo. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kuunganishwa kimakusudi. ● kunakili ipasavyo kifungu kilichotumia alama ya kiulizi akishirikiana na wenzake. ● Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kupiga chapa kwa kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebishwa. ● kuandika kifungu cha maneno kati ya 55-60 akizingatia 	Je, alama ya kiulizi inatumika vipi katika uandishi?

			matumizi ya alama ya kiulizi kisha kuwasomea wenzake ili waitolee maoni. Wanafunzi walio na matatizo ya kuandika wanaweza kupiga chapa au kutumia programu mwafaka.	
Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:				
<ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi. ● Kujiamini: mwanafunzi anapowasomea kifungu alichandika kwa kutumia alama kiulizi. ● Ubunifu: mwanafunzi anapofaulu kuandika kifungu kwa kutumia alama ya kiulizi ipasavyo. 				
Maadili:				
<ul style="list-style-type: none"> ● Upendo: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika ujifunzaji na kuheshimu maoni yao. ● Heshima: mwanafunzi anapowatambua na kuwathamini wenzake wakati wa kushiriki katika shughuli za kuandika. ● Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapotumia alama ya kiulizi katika maandishi na pia anapotumia vifaa vya kidijitali. 				
Masuala Mtambuko:				
<ul style="list-style-type: none"> ● Usalama mtandaoni: mwanafunzi anapoelekezwa kutangamana na mitandao ya kijamii kwa njia salama. ● Masuala ya usalama: mwanafunzi anapoandika kifungu chepesi kuhusu suala la usalama. 				
Uhusiano na Masomo Mengine:				
<ul style="list-style-type: none"> ● English Language Activities na Indigenous Language Activities: masomo haya pia yanashughulikia matumizi ya kiulizi. ● Mathematics Activities: soma hili pia linashughulikia matumizi ya kiulizi. 				

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
5.4 Sarufi	5.4.4. Matumizi ya -ake na -ao (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua matumizi ya -ake na -ao katika mawasiliano, b) kutumia -ake na -ao katika sentensi ili kuimarisha mawasiliano, c) kufurahia kutumia -ake na -ao ili kufanikisha mawasiliano.	Mwanafunzi aelekezwe: <ul style="list-style-type: none"> ● kutambua matumizi ya -ake na -ao kutoka kwenye kadi maneno, mti maneno, kapu maneno au chati akiwa na wenzake. Viti maalumu vya upedeleo vipewe wanafunzi wenye kimo kifupi na walio na upungufu wa kuketi wamapotazama. ● kusikiliza kifungu au wimbo unaotumia -ake na -ao kutoka kwa mwalimu, mgeni mwalikwa, au vifaa vya kidijitali. ● kusoma kifungu kilichotumia -ake na -ao akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kusoma. ● kuigiza matumizi ya -ake na -ao akiwa na wenzake katika kikundi kwa kutumia vitu anavyomiliki k.v; <i>kiti chake</i> – 	Je, -ake na -ao hutumiwa vipi katika mawasiliano?

			<p><i>viti vyao</i>. Kila mwanafunzi apewe nafasi ya kuigiza kulingana na uwezo wake ukizingatia tahadhari za kiusalama.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kutunga sentensi akitumia -ake na -ao na kuzijadili na mwenzake ili kuzitolea maoni. ● kujaza nafasi ili kukamilisha sentensi zilizotumia -ake na -ao. ● kumtungia mzazi au mlezi sentensi zilizo na -ake na -ao kwa kurejelea vitu mbalimbali nyumbani. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapomtungia mwenzake sentensi akitumia -ake na -ao. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhirikiana na mzazi au mlezi wake kutumia -ake na -ao kwa kurejelea vitu mbalimbali nyumbani. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusikiliza kifungu au wimbo kuhusu matumizi ya -ake na -ao. ● Ubunifu: mwanafunzi anapomtungia mwenzake sentensi kwa kutumia -ake na -ao. 				

Maadili:

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu michango ya wenzake katika shughuli za kikundi.
- Uwajibikaj: mwanafunzi anapochukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi na anapotunza vifaa vya kidijitali anavyotumia.

Masuala Mtambuko:

Masuala ya usalama: mwanafunzi anapotangamana na wenzake katika kikundi kutunga sentensi kuhusu suala lengwa kwa kutumia **-ake** na **-ao**.

Uhusiano na Masomo Mengine:

English Language Activities na Indigenous Language Activities: masomo haya pia yanashughulikia sarufi.

6.0 USAFI WA MAZINGIRA

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Maswali Dadisi Yaliyopendekezwa
<p>6.1 Kusikiliza na Kuzungumza</p>	<p>6.1.1 Matamshi Bora</p> <p><i>silabi za sauti /dh/, /th/ na /ch/</i></p> <p>(Vipindi 3)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze:</p> <p>a) kutambua silabi za sauti lengwa katika kifungu,</p> <p>b) kutamka maneno yenye silabi za sauti lengwa kwenye kifungu kwa ufasaha,</p> <p>c) kutumia maneno yenye sauti lengwa katika matini,</p> <p>d) kufurahia matamshi bora katika mawasiliano.</p>	<p>Mwanafunzi aelekezwe:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kutambua silabi za sauti lengwa (/dh/, /th/ na /ch/) katika kitabu, kadi maneno, chati, mti maneno, vifaa vya kidijitali n.k. akiwa na wenzake. Viti maalumu vya upedeleo vipewe wanafunzi wenye kimo kifupi na walio na upungufu wa kuketi wamapotazama. Rekebisha mwako wa skrini kwa wanafunzi ambao ni nyeti kwa mwanga. ● kusikiliza kifungu na kutambua sauti lengwa akiwa na wenzake. ● kusikiliza maneno yenye silabi za sauti lengwa yakitamkwa na mwalimu, 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je, matamshi bora hufanikisha vipi mawasiliano? 2. Je, ni mambo gani yanayozingatwa ili kuboresha matamshi?

			<p>mgeni mwalikwa au katika kifaa cha kidijitali na kuyatamka ipasavyo. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kutumia mawasiliano mbadala.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kuambatanisha silabi na kutamka maneno yanayotokana na sauti lengwa akiwa na wenzake. kusikiliza kwa makini sentensi zenye maneno yenye silabi za sauti lengwa zikitamkwa na mwalimu, mgeni mwalikwa au katika kifaa cha kidijitali na kutambua sauti lengwa akishirikiana na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza au ya uendeshaji wanaweza 	
--	--	--	--	--

			<p>kuunganishwa kimakusudi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kusoma kwa sauti kifungu kifupi kwa kuzingatia matamshi bora ya sauti lengwa. kujirekodi akisoma kifungu kilicho na maneno yaliyo na sauti lengwa na kusikiliza na wenzake ili kuitathmini. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebisha au kusaidiwa kutekeleza kazi hiyo. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kutambua na kutamka maneno yenye sauti lengwa. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia kifaa cha kidijitali kujirekodi akisoma kifungu na kutambua jinsi alivyotamka sauti lengwa. ● Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapoambatanisha silabi na kusoma maneno yanayotokana na sauti lengwa. 				

Maadili:

- Haki za jamii: mwanafunzi apossirikiana na wenzake katika kutamka maneno ya silabi za sauti lengwa.
- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu matamshi ya wenzake katika shughuli za kikundi.
- Amani: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kwa utulivu kupotambua silabi za sauti lengwa.

Masuala Mtambuko:

- Elimu ya mazingira na tabia nchi: mwanafunzi anaposoma kifungu kifupi kinachohusu usafi wa mazingira akizingatia silabi za sauti lengwa na matamshi bora.
- Usalama mtandaoni: mwanafunzi anapotambua na kutamka maneno yenye silabi za sauti lengwa kwenye kifaa cha kidijitali akizingatia hatua za kiusalama.

Uhusiano na Masomo Mengine:

English Language Activities na Indigenous Language Activities: masomo haya pia yanashughulikia suala la matamshi bora.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
6.2 Kusoma	6.2.1 Kusoma kwa Ufasaha <i>Sauti /dh/, /th/ na /ch/</i> (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: <ol style="list-style-type: none"> kutambua sauti lengwa katika kifungu chepesi cha hadithi, kusoma kifungu chepesi cha hadithi chenye sauti lengwa kwa kuzingatia matamshi bora, kusoma kifungu chepesi cha hadithi chenye sauti lengwa kwa sauti inayosikika, kusoma kifungu 	Mwanafunzi aelekezwe: <ul style="list-style-type: none"> ● kutambua sauti lengwa (/dh/, /th/ na /ch/) katika kifungu chepesi kuhusu suala lengwa akiwa na wenzake. ● kusoma kifungu chepesi cha maneno chenye sauti lengwa kwa kuzingatia matamshi bora akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza 	Je, utafanya nini ili kusikika vizuri unaposoma?

		<p>chepesi cha hadithi chenye sauti lengwa kwa kuzingatia kasi ifaayo,</p> <p>e) kusoma kifungu chepesi cha hadithi chenye sauti lengwa kwa kuzingatia ishara zifaazo,</p> <p>f) kuchangamkia kusoma kwa ufasaha ili kufanikisha mawasiliano.</p>	<p>wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kutumia mawasiliano mbadala.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kusoma kifungu chepesi cha maneno chenye sauti lengwa kwa sauti inayosikika akiwa na wenzake. ● kusoma kifungu chepesi cha maneno chenye sauti lengwa kwa kuzingatia kasi ifaayo (maneno 51 kwa dakika na kwa kuzingatia viakifishi). Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kusoma. ● kusoma kifungu chepesi chenye sauti lengwa kwa kuzingatia ishara zifaazo akishirikiana na wenzake. ● kumsomea mzazi au mlezi kifungu chepesi chenye sauti lengwa akizingatia matamshi bora, sauti inayosikika, kasi ifaayo na ishara zifaazo. 	
--	--	---	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi na kuchangia katika kutambua sauti na kusoma kifungu.
- Uraia: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi bila ubaguzi.
- Kujiamini: mwanafunzi anapomsomea mzazi au mlezi kifungu cha maneno kuhusu suala lengwa.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia kifaa cha kijiditali kusoma hadithi kwa kutumia matamshi bora.

Maadili:

- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kusoma kifungu chepesi chenye sauti lengwa.
- Upendo: mwanafunzi anapowashirikisha wengine katika matumizi ya vifaa vya kidijitali kusoma hadithi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali anavyotumia.

Masuala Mtambuko:

Elimu ya mazingira na tabia nchi – mwanafunzi anaposoma hadithi kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine:

Indigenous Language Activities na English Language Activities: masomo haya pia hushughulikia kusoma kwa ufasaha.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Yaliyopendekezwa
6.3 Kuandika	6.3.1 Imla (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua maneno yanayotamkwa kwenye imla ili kuyaandika ipasavyo, b) kuandika kifungu cha maneno 55-60 yanayotamkwa kwenye imla	Mwanafunzi aelekezwe: kutambua maneno yanayotamkwa yakizingatia suala na sauti / dh/ , / th/ na / ch/ na mwalimu, mgeni mwalikwa au vifaa vya kidijitali kutoka kwenye kitabu, chati, kapu la maneno n.k. akiwa na	Unaposomewa chochote ili ukiandike, utafanya nini ili uandike ifaavyo ?

		<p>akizingatia kanuni za uandishi zifaazo,</p> <p>c) kuchangamkia kuandika kifungu akitumia maneno yanayotamkwa kwa kuzingatia kanuni zifaazo za uandishi.</p>	<p>wenzake. Viti maalumu vya upedeleo vipewe wanafunzi wenye kimo kifupi na walio na upungufu wa kuketi wamapotazama. Rekebisha mwako wa skrini kwa wanafunzi ambao ni nyeti kwa mwanga.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kusikiliza kwa makini maneno yakitamkwa na mwalimu, mgeni mwalikwa au kifaa cha kidijitali ili kuyaandika ipasavyo. Wanafunzi walio na matatizo ya kuandika wanaweza kupiga chapa. ● kuandika kifungu cha maneno 55-60 yatakayotamkwa na mwalimu, mgeni mwalikwa au katika vifaa vya kidijitali n.k. akizingatia kanuni za zifaazo za uandishi (<i>k.v matumizi ya herufi kubwa na ndogo,</i> 	
--	--	--	---	--

			<p><i>tahajia, nafasi baina ya maneno n.k).</i> Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebishwa.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kujadili na wenzake kifungu alichokiandika ili kukitathmini. ● kumsomea mzazi au mlezi kifungu alichokiandika akizingatia kanuni za uandishi zifaazo. 	
--	--	--	--	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapowaeleza wenzake maneno katika kifungu cha imla.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapofaulu kuandika kifungu cha imla akitumia kifaa cha kidijitali.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kuandika maneno na kifungu cha imla.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kuandika imla kwa kutumia maneno yenye sauti lengwa.

Maadili:

- Heshima: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake na kuheshimu maoni yao.
- Upendo: mwanafunzi anapowatambua na kuwathamini wenzake wakati wa kushiriki katika shughuli za kuandika.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapoandika kifungu cha maneno 55-60 yatakayotamkwa.

Masuala Mtambuko:

Elimu ya mazingira na tabia nchi – mwanafunzi anapoandika kifungu cha maneno yatakayotamkwa kuhusu suala lengwa kwa kuzingatia kanuni zifaazo za maandishi.

Uhusiano na Masomo Mengine:

English Language Activities na Indigenous Languages Activities: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa imla.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
6.4 Sarufi	6.4.1 Matumizi ya -eupe, -eusi na -ekundu (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua maneno yenye -eupe, -eusi na -ekundu ili kuyatumia ipasavyo katika mawasiliano, b) kutumia -eupe, -eusi, -ekundu katika sentensi ili kuimarisha mawasiliano, c) kufurahia kutumia -eupe, -eusi, -ekundu katika mawasiliano ya kila siku.	Mwanafunzi aelekezwe: <ul style="list-style-type: none"> ● kutambua maneno yenye -eupe, -eusi, -ekundu kwa kurejelea vitu halisi katika mazingira yake, kitabu, chati, vifaa vya kidijitali n.k. akiwa na wenzake. ● kusikiliza maelezo kuhusu matumizi ya -eupe, -eusi, -ekundu kutoka kwa mwalimu, mgeni mwalikwa au vifaa vya kidijitali akiwa na wenzake. ● kutunga sentensi akitumia maneno yenye -eupe, -eusi, -ekundu akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kutumia mawasiliano mbadala. 	Je, vitu katika mazingira yako yana rangi gani?

			<ul style="list-style-type: none"> • kusoma sentensi zinazotumia maneno yenye -eupe, -eusi, -ekundu akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kusoma. • kujaza nafasi ili kukamilisha sentensi zenye matumizi ya -eupe, -eusi, -ekundu akiwa na wenzake. • kumsomea mzazi au mlezi wake sentensi alizotunga. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapotumia -eupe, -eusi, -ekundu akiwa na wenzake kutunga sentensi . • Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia kifaa cha kidijitali kusikiliza matumizi ya -eupe, -eusi, ekundu. • Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomsomea mzazi au mlezi wake sentensi alizotunga akitumia -eupe, -eusi, -ekundu. • Ubunifu: mwanafunzi anapotumia maneno yenye -eupe, -eusi, -ekundu kutunga sentensi. 				

Maadili:

- Heshima: mwanafunzi anapotangamana na wenzake kwa heshima katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapotekeleza shughuli za darasani.

Masuala Mtambuko:

Elimu ya mazingira na tabia nchi: mwanafunzi anapotunga sentensi na kifungu kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine:

English Language Activities and Indigeneous Language Activities: masomo haya pia yanashughulikia vivumishi.

7.0 DUKANI

7.0 DUKANI				
Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
7.1 Kusikiliza na Kuzungumza	7.1.1 Maagizo (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa mada ndogo mwanafunzi aweze: a) kutambua maagizo mepesi yanapotolewa darasani, b) kutoa na kufuata maagizo mepesi yanayotumiwa darasani, c) kufurahia kuzingatia maagizo katika maisha ya kila siku.	Mwanafunzi aelekezwe: <ul style="list-style-type: none"> ● kutambua aina mbalimbali za maagizo kwenye kitabu, chati au vifaa vya kidijitali akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza au uendeshaji wanaweza kuunganishwa kimakusudi. kushirikiana na wenzake katika kutoa na kufuata maagizo mepesi kama vile <i>k.v. simama uende uufungue mlango</i>. Kila mwanafunzi apewe kulingana na uwezo wake ukizingatia tahadhari za 	Je, ni kwa nini mtu hufuata yale anayoambiwa?

			<p>kiusalama.</p> <ul style="list-style-type: none"> • kutazama video ya jinsi ya kutoa na kufuata maagizo kutoka kwenye kifaa cha kidijitali na kutambua aina mbalimbali za maagizo akiwa na wenzake. Viti maalumu vya upedeleo vipewe wanafunzi wenye kimo kifupi na walio na upungufu wa kuketi wamapotazama. Rekebisha mwako wa skrini kwa wanafunzi ambao ni nyeti kwa mwanga. • kushiriki katika mjadala wa maagizo yafaayo na yasiyofaa kufuatwa akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza 	
--	--	--	---	--

			<p>au kutumia mawasiliano mbadala.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kuimba nyimbo na kukariri mashairi mepesi yanayohusu maagizo akiwa na wenzake. ● kuigiza maagizo mepesi akiwa na wenzake. Kila mwanafunzi apewe nafasi ya kuigiza kulingana na uwezo wake ukizingatia tahadhari za kiusalama. ● kumwambia mzazi au mlezi wake wimbo unaoashiria maagizo ili atoe maoni yake.	
--	--	--	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika masimulizi na wenzake ya kufuata na kutofuata maagizo.
- Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapotoa maoni katika majadiliano kuhusu jinsi ya kufuata maagizo.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kujifunzia.
- Ubunifu: mwanafunzi anapoigiza maagizo mepesi akishirikiana na wenzake.

Maadili:

- Amani: mwanafunzi anapofanya kazi katika kikundi na wenzake kwa utulivu.
- Umoja: mwanafunzi anapofanya kazi na wenzake kwa upole na kuelewana.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapotumia na kutunza vifaa vya kidijitali.
- Uadilifu: mwanafunzi anapotazama video ya jinsi ya kutoa na kufuata maagizo kutoka kwenye kifaa cha kidijitali bila usimamizi.

Masuala Mtambuko:

Elimu ya kifedha: mwanafunzi anaposhiriki katika mazungumzo kuhusu matumizi ya pesa dukani.

Uhusiano na Masomo Mengine:

English Language Activities na Indigenous Language Activities: masomo haya pia yanashughulikia stadi za kusikiliza na kuzungumza.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
7.2. Kusoma	7.2.1 Kusoma kwa Ufahamu	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua msamiati kuhusu suala lengwa katika kifungu	Mwanafunzi aelekezwe: <ul style="list-style-type: none"> ● kutaja majina ya vitu vinavyopatikana dukani akiwa na wenzake. ● kusoma kifungu chepesi cha 	Je, unazingatia mambo gani unaposoma kifungu cha hadithi?

	(Vipindi 3)	<p>chepesi cha ufahamu,</p> <p>b) kueleza ujumbe wa kifungu chepesi cha ufahamu,</p> <p>c) kutabiri kitakachotokea katika kifungu chepesi cha ufahamu,</p> <p>d) kueleza mafunzo yanayotokana na kifungu chepesi cha ufahamu,</p> <p>e) kuchangamkia kusoma vifungu vya ufahamu ili kuimarisha stadi ya kusoma.</p>	<p>maneno 65 - 70 na kutambua msamiati wa suala lengwa (<i>k.v duka, bidhaa, pesa, uza, nunua, chenji, mteja, muuzaji</i>) akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kutumia mawasiliano mbadala kama vile ishara.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kueleza ujumbe wa kifungu chepesi cha ufahamu akiwa na wenzake. ● kushirikiana na wenzake kufanya maigizo baina ya muuzaji na mnunuzi. Kila mwanafunzi apewe nafasi ya kuigiza kulingana na uwezo wake ukizingatia tahadhari za kiusalama. ● kutabiri ujumbe wa kifungu kwa kutazama picha kwenye kitabu akiwa na wenzake. ● kutabiri kitakachotokea katika kifungu chepesi akizingatia picha akiwa na wenzake. 	
--	-------------	---	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> ● kuthibitisha utabiri wake kuhusu kifungu baada ya kukisoma. ● kutumia msamiati wa suala lengwa ipasavyo katika mawasiliano. ● kueleza mafunzo yanayotokana na kifungu chepesi cha ufahamu akiwa na wenzake. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika kazi ya kikundi na kushiriki kikamilifu wanapotabiri na kujadili ujumbe katika kifungu. ● Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapotoa na kuthibitisha utabiri wake kuhusu kitakachotokea katika hadithi. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kijiditali kujifunzia. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposoma majarida na magazeti kuimarisha stadi ya kusoma. 				
<p>Maadili:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi kujadili picha na kutabiri kitakachotokea katika hadithi. ● Haki za kijamii: mwanafunzi anapowapa wenzake fursa ya kujieleza katika shughuli za kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapotabiri kilichotokea katika kifungu alichokisoma. ● Amani: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kufanya maigizo baina ya mnunuzi na mwuzaji. 				
<p>Masuala Mtambuko: Elimu ya kifedha: mwanafunzi anaposoma kifungu kuhusu masuala yanayohusiana na shughuli za dukani.</p>				
<p>Uhusiano na Masomo Mengine: Indigenous Language Activities na English Language Activities: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa ufahamu.</p>				

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
7.3 Kuandika	7.3.1 Uandishi wa Insha	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua mambo ya kuzingatia katika uandishi wa insha, b) kuandika kisa cha kati ya maneno 85-90 kuhusu suala lengwa akizingatia kanuni za uandishi, c) kufurahia uandishi wa visa tofauti ili kuimarisha mawasiliano andishi.	Mwanafunzi aelekezwe: <ul style="list-style-type: none"> ● kutambua vipengele vya kuzingatia katika uandishi wa kisa (<i>k.v. wahusika, ujumbe, muundo</i>) . Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kutumia mawasiliano mbadala. ● kusikiliza kisa kikitolewa na mwalimu, mgeni mwalikwa au kwenye kifaa cha kidijitali na kutambua vipengele vya kuzingatia katika uandishi wa insha. ● kusoma kielelezo cha insha kwenye kitabu, chati au katika kifaa cha kidijitali akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kusoma. ● kutambua kanuni muhimu za uandishi (<i>k.v. hati nadhifu,</i> 	Je, ni mambo gani tunazingatia katika uandishi wa insha?

			<p><i>maudhui, mtiririko n.k.).</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● kuandika kisa kifupi kuhusu suala lengwa na kujadili na wenzake; kisa hiki kifuate hatua tano za uandishi: maandalizi, nakala ya kwanza, urekebishaji, nakala safi na kuwasomea wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuandika wanaweza kupiga chapa, kutumia programu mwafaka. ● kumsomea kifungu kisha amwonyeshe mzazi au mlezi. 	
Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:				
<ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki na kujadili na wenzake kutambua vipengele vya uandishi wa insha. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia kifaa cha kidijitali kuandika insha. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli ya kuandika kifungu. ● Ubunifu: mwanafunzi anapoandika kisa kifupi kuhusu suala lengwa na kujadili na wenzake. 				
Maadili:				
<ul style="list-style-type: none"> ● Upendo: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake na kuheshimu maoni yao. ● Heshima: mwanafunzi anapowatambua na kuwathamini wenzake wakati wa kushiriki katika shughuli za kuandika. ● Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika ujifunzaji. 				
Masuala Mtambuko:				
<ul style="list-style-type: none"> ● Mahusiano ya kijamii: mwanafunzi anapowathamini wenzake na kushirikiana katika shughuli za uhariri. ● Masuala ya kifedha: mwanafunzi anapoandika ufahamu kuhusu suala lengwa. 				
Uhusiano na Masomo Mengine:				
English Language Activities na Indigenous Language Activities: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa insha.				

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lilizopendekezwa
7.4 Sarufi	7.4.1 Ukanushaji wa nafsi ya tatu (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua ukanushaji wa nafsi ya tatu umoja na wingi katika sentensi, b) kutumia ukanushaji wa nafsi ya tatu umoja na wingi katika sentensi kwa usahihi, c) kuchangamkia matumizi ya ukanushaji wa nafsi ya tatu umoja na wingi katika mawasiliano ya kila siku. 	Mwanafunzi aelekezwe: <ul style="list-style-type: none"> ● kutambua ukanushaji wa nafsi ya tatu umoja na wingi kutoka kwenye kadi maneno, mti maneno, kapu maneno, chati au vifaa vya kidijitali akiwa na wenzake. Viti maalumu vya upedeleo vipewe wanafunzi wenye kimo kifupi na walio na upungufu wa kuketi wamapotazama. Rekebisha mwako wa skrini kwa wanafunzi ambao ni nyeti kwa mwanga. ● kusikiliza kifungu au wimbo kuhusu ukanushaji wa nafsi ya tatu umoja na wingi kutoka kwa mwalimu, mgeni mwalikwa au vifaa vya kidijitali na kutambua ukanushaji wa nafsi hiyo. ● kujaza nafasi kwa kutumia ukanushaji wa nafsi ya tatu umoja na wingi katika sentensi. 	Unafikiri mwalimu wako alifanya nini jana? Iwapo hakufanya mambo uliyotaja ungesemaje?

			<ul style="list-style-type: none"> ● kutunga sentensi akitumia nafsi ya tatu umoja na wingi na ukanushaji wake (<i>kwa mfano: yeye anaandika - yeye haandiki</i>). ● kuigiza matumizi ya nafsi ya tatu umoja na wingi na ukanushaji akiwa na wenzake. Kila mwanafunzi apewe nafasi ya kuigiza kulingana na uwezo wake ukizingatia tahadhari za kiusalama. ● kumsomea mzazi au mlezi sentensi za nafsi ya tatu umoja na wingi zilizokanushwa kuashiria vitendo vya watu mbalimbali nyumbani. 	
--	--	--	--	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki kutunga sentensi kwa kutumia nafsi ya tatu umoja na wingi na ukanushaji wake.
- Kujiamini: mwanafunzi anapomtungia mwenzake sentensi katika kikundi akitumia ukanushaji wa nafsi lengwa.
- Ujuzi wa kidijitali: wanafunzi anapotumia kifaa cha kidijitali kusikiliza wimbo au kifungu kuhusu ukanushaji wa nafsi ya tatu umoja.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomsomea mzazi au mlezi kutumia ukanushaji wa nafsi ya tatu umoja

Maadili:

Heshima: mwanafunzi anapoheshimu mchango wa wenzake katika kazi ya kikundi wanapotungiana sentensi.

- Uwajibikaji: mwanafunzi anapotumia kifaa cha kidijitali kusikiliza wimbo au kifungu kuhusu ukanushaji wa nafsi ya tatu.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kutunga sentensi kwa kutumia nafsi ya tatu katika shughuli za kikundi.
- Haki za jamii: mwanafunzi anapokanusha sentensi za nafsi ya tatu kuashiria vitendo vya watu mbalimbali nyumbani.

Masuala Mtambuko:

- Mshikamano wa kijamii: mwanafunzi anapowathamini wenzake wanaposhirikiana katika shughuli za ukanushaji.
- Masuala ya kifedha: mwanafunzi anapotumia ukanushaji katika sentensi zinazolenga masuala ya dukani.

Uhusiano na Masomo Mengine:

Engilish Language Activities na Indigenous Language Activities: masomo haya pia yanashughulikia nafsi.

8.0 NDEGE NIMPENDAYE

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
8.1 Kusikiliza na Kuzungu mza	8.1.1 Matamshi Bora <i>Silabi za sauti /mbw/,/nd/ na /ny/</i> (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: <ol style="list-style-type: none"> kutambua silabi za sauti lengwa katika maneno, kutamka maneno yenye silabi za sauti lengwa kwa ufasaha, kusoma kifungu kifupi chenye maneno ya sauti lengwa kwa kuzingatia matamshi bora, kufurahia matamshi bora katika mawasiliano 	Mwanafunzi aelekezwe: <ul style="list-style-type: none"> kutambua silabi za sauti lengwa (/mbw/,/nd/, /ny/) katika kadi maneno, chati, mti maneno, au kifaa cha kidijitali akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kutumia mawasiliano mbadala. kusikiliza maneno yenye silabi za sauti lengwa kutoka kwa mwalimu, mgeni mwalikwa au kifaa cha kidijitali na kutambua silabi lengwa. kutamka maneno aliyosikiliza yenye sauti lengwa; atamke na mwalimu na mwishowe atamke akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa 	Je, matamshi bora hukuzwa kwa njia gani?

			<p>muda zaidi kujibu au kuruhusiwa kutumia mawasiliano jumla.</p> <ul style="list-style-type: none"> • kusikiliza kwa makini sentensi zenye maneno yenye silabi za sauti lengwa kutoka kwa mwalimu, mgeni mwalikwa au kifaa cha kidijitali na kutambua sauti lengwa akishirikiana na wenzake. • kusikiliza kifungu cha hadithi na kutambua sauti lengwa. • kusoma kwa sauti kifungu kilicho na sauti lengwa kwa kuzingatia matamshi bora. • kujirekodi akisoma hadithi zilizo na maneno yenye sauti lengwa na kujisikiliza na wenzake ili kutathmini matamshi. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebisha au kusaidiwa kujirekodi. 	
--	--	--	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kutambua na kutamka maneno yenye sauti lengwa.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika shughuli mbalimbali ili kuboresha matamshi yake.
- Kujiamini: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kujirekodi akisoma hadithi zilizo na maneno yenye sauti lengwa na azisikilize na wenzake ili kutathmini matamshi.

Maadili:

- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana , kutambua na kutamka maneno yenye silabi za sauti lengwa.
- Heshima: mwanafunzi anapothamini matamshi ya wenzake katika shughuli za kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapotumia na kutunza vifaa vya kidijitali katika shughuli za ujifunzaji.
- Upendo: mwanafunzi anapowashirikisha wenzake katika matumizi ya vifaa vya kidijitali.

Masuala Mtambuko:

Elimu ya utunzaji wa wanyama: mwanafunzi anaposoma kifungu kilicho na sauti *mbw*, *nd* na *ny* kuhusu suala lengwa kwa ufasaha na matamshi bora.

Uhusiano na Masomo Mengine:

English Language Activities na Indigenous Language Activities: masomo haya pia yanashughulikia suala la matamshi bora.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
8.2 Kusoma	8.2.1 Kusoma kwa Ufasaha <i>Sauti /mbw/</i> ,	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua sauti lengwa katika kifungu chepesi cha hadithi, b) kusoma kifungu chepesi cha hadithi chenye sauti	Mwanafunzi aelekezwe: ● kutambua sauti lengwa (<i>/mbw/</i> , <i>/nd/</i> , <i>/ny/</i>) katika kifungu chepesi kuhusu suala lengwa akiwa na wenzake. ● kusoma kifungu chepesi cha maneno chenye sauti lengwa kwa	Je, ni kwa nini tunasoma kwa ufasaha?

	<p><i>/nd/ na</i> <i>/ny/</i></p> <p>(Vipindi 3)</p>	<p>lengwa kwa kuzingatia matamshi bora,</p> <p>c) kusoma kifungu chepesi cha hadithi chenye sauti lengwa kwa sauti inayosikika,</p> <p>d) kusoma kifungu chepesi cha hadithi chenye sauti lengwa kwa kuzingatia kasi ifaayo,</p> <p>e) kusoma kifungu chepesi cha hadithi chenye sauti lengwa kwa kuzingatia ishara zifaazo,</p> <p>f) kuchangamkia kusoma kwa ufasaha ili kufanikisha mawasiliano.</p>	<p>kuzingatia matamshi bora akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kutumia mawasiliano mbadala.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kusoma kifungu chepesi cha maneno chenye sauti lengwa kwa sauti inayosikika akiwa na wenzake. ● kusoma kifungu chepesi cha maneno chenye sauti lengwa kwa kuzingatia kasi ifaayo (maneno 53 kwa dakika na kwa kuzingatia viakifishi). Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kusoma. ● kusoma kifungu chepesi chenye sauti lengwa kwa kuzingatia ishara zifaazo akiwa na wenzake. ● kumsomea mzazi au mlezi kifungu chepesi chenye sauti lengwa akizingatia matamshi bora, sauti inayosikika, kasi ifaayo na ishara zifaazo kwa ufasaha. 	
--	--	---	--	--

<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kusoma kwa ufasaha. • Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia kifaa cha kijiditali kusoma hadithi kwa ufasaha. • Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposoma majarida na magazeti kuimarisha stadi ya kusoma. • Ubunifu: mwanafunzi anapojadiliana na wenzake na kusoma kifungu chepesi kwa ufasaha.
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> • Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kwa kikundi. • Upendo: mwanafunzi anapowashirikisha wengine katika matumizi ya vifaa vya kidijitali darasani. • Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali anavyovitumia.
<p>Masuala Mtambuko</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elimu ya mazingira na tabia nchi: mwanafunzi anaposoma kifungu chepesi kuhusu suala lengwa akizingatia matamshi bora, sauti inayosikika, kasi ifaayo na ishara zifaazo. • Elimu ya utunzaji wa wanyama: mwanafunzi anaposoma kifungu kuhusu suala lengwa.
<p>Uhusiano na Masomo Mengine: Indigenous Language Activities na English Language Activities: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa ufasaha.</p>

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
8.3 Kuandika	8.3.1 Tahajia (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: <ul style="list-style-type: none"> a) kutambua tahajia sahihi za maneno katika insha, b) kuandika insha akizingatia tahajia sahihi za maneno, 	Mwanafunzi aelekezwe: <ul style="list-style-type: none"> • kutambua tahajia sahihi za maneno katika uandishi wa insha kwenye kitabu au kifaa cha kidijitali. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kutumia 	Kwa nini ni muhimu kuendeleza maneno ipasavyo unapoandika chochote?

		<p>c) kufurahia kutumia tahajia sahihi katika maandishi.</p>	<p>mawasiliano mbadala.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kushirikiana na wenzake kujadili kuhusu tahajia sahihi ya maneno katika kifungu kitabuni au kwenye kifaa cha kidijitali. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kuunganishwa kimakusudi. kuandika insha akizingatia tahajia sahihi za maneno katika uandishi. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebishwa kupiga chapa. ● kurekebisha insha akizingatia tahajia za maneno. ● kumsomea mzazi au mlezi insha aliyoiandika kwa kuzingatia tahajia za maneno. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za ujifunzaji. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia kifaa cha kidijitali kujifunza tahajia sahihi za maneno katika insha. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za ujifunzaji wa tahajia sahihi za maneno katika insha. ● Ubunifu:mwanafunzi anapofaulu kuandika insha kwa kuzingatia tahajia za maneno. 				

Maadili

- Upendo: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi.
- Heshima: mwanafunzi anapowatambua na kuwathamini wenzake wakati wa kushiriki katika shughuli za kuandika.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapoandika insha akizingatia tahajia sahihi.

Masuala Mtambuko:

Elimu ya utunzaji wa wanyama: mwanafunzi anapojifunza kuandika insha kuhusu suala lengwa akizingatia kanuni za uandishi na tahajia sahihi.

Uhusiano na Masomo Mengine:

English Language Activities na Indigenous Language Activities: masomo haya pia yanashughulikia matumizi ya tahajia za maneno.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
8.4.Sarufi	8.4.1 Matumizi ya neno hili na haya (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua matumizi ya neno hili na haya katika kifungu, b) kutumia neno hili na haya katika kifungu ili kuboresha mawasiliano, c) kuchangamkia matumizi ya hili na haya katika mawasiliano.	Mwanafunzi aelekezwe: • kutambua matumizi ya neno hili na haya (<i>k.v. jicho hili – macho haya, jino hili – meno haya n.k.</i>) katika kifungu kwenye chati au vifaa vya kidijitali akiwa na wenzake. Viti maalumu vya upedeleo vipewe wanafunzi wenye kimo kifupi na walio na upungufu wa kuketi wamapotumia vifaa vya kiteknolojia au kusoma kwenye chati. Rekebishwa mwako wa skrini	Ni maneno yapi yanayoambatanishwa na maneno hili na haya ?

			<p>kwa wanafunzi ambao ni nyeti kwa mwanga.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kusoma sentensi zinazoonyesha matumizi ya neno hili na haya katika kifungu akishirikiana na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kusoma. ● kujaza nafasi kwa kutumia neno hili na haya akiwa na wenzake. ● kuandika kifungu kwa kutumia neno hili na haya na kujadili na wenzake ili kukitolea maoni. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebisha kupiga chapa. ● kumsomea mzazi au mlezi kifungu alichokitunga ili akitolee maoni. 	
--	--	--	--	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake na kuchangia kikamilifu katika shughuli za kikundi.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapojenga msingi wa kujifunza zaidi kuhusu neno **hili** na **haya**.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kujifunzia matumizi ya neno **hili** na **haya**.
- Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapotumia neno **hili** na **haya** kurejelea vitu katika mazingira yake.

Maadili:

- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kutunga sentensi akitumia neno **hili** na **haya** ipasavyo
- Amani: mwanafunzi anapotumia kifaa cha kidijitali na wenzake ili kutambua na kutunga sentensi akitumia **hili** na **haya** kwa utulivu.

Masuala Mtambuko:

- Elimu ya utunzaji wa wanyama: mwanafunzi anapotunga sentensi kuhusu suala lengwa kwa kutumia maneno lengwa.
- Mshikamano wa kijamii na kitaifa: mwanafunzi anapotangamana na wenzake kutoka jamii mbalimbali kutambua matumizi ya **hili** na **haya**.

Uhusiano na Masomo Mengine:

English Language Activities na Indigenous Language Activities: masomo haya pia yanashughulikia kuhusu vionyeshi.

9.0 SOKONI

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Liliopendekezwa
<p>9.1 Kusikiliza na Kuzungumza</p>	<p>9.1.1 Mazungumzo (Vipindi 3)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze:</p> <ol style="list-style-type: none"> kutambua suala lengwa linalozungumziwa, kuzingatia matamshi bora katika mazungumzo, kujieleza kwa ufasaha kuhusu suala lengwa, kutumia ishara zifaazo katika mazungumzo, kuchangamkia mazungumzo katika mawasiliano ya kila siku. 	<p>Mwanafunzi aelekezwe:</p> <ul style="list-style-type: none"> kutambua suala lengwa linalozungumziwa kupitia kwa picha kutoka kwenye kitabu, chati, vifaa vya kidijitali pamoja na wenzake. Viti maalumu vya upedeleo vipewe wanafunzi wenye kimo kifupi na walio na upungufu wa kuketi wamapotazama. Rekebisha mwako wa skrini kwa wanafunzi ambao ni nyeti kwa mwanga. kuchukua muda wa kufikiri kuhusu suala la kuzungumzia. kupanga mawazo yake kuhusu suala lengwa na kuandaa hoja za kuzungumzia. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza 	<p>Je, unazingatia nini unapozungumza kuhusu masuala mbalimbali?</p>

			<p>kupewa muda zaidi wa kujieleza.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kutamka maneno kwa kuzingatia matamshi yafaayo ya sauti mbalimbali. ● kueleza habari ambayo zinaleta maana na zenye kufuatana vizuri. ● kupandisha na kushusha sauti panapohitajika. Kila mwanafunzi ashirikishwe kulingana na uwezo wake. ● kutumia ishara mbalimbali zinazohusina na maelezo yake kuhusu suala lengwa. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji. ● kuzungumza na mzazi au mlezi wake akizingatia suala lengwa ili aimarishe mawasiliano. 	
--	--	--	--	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki mazungumzo na wenzake katika kikundi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia kifaa cha kijiditali kusikiliza mazungumzo.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhiriki mazungumzo ya kila siku ili kuimarisha mawasiliano.
- Kujiamini: mwanafunzi anapojieleza kwa ufasaha mbele ya wenzake.

Maadili:

- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kwenye kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali na nyenzo nyinginezo anazotumia kujifunzia.
- Heshima: mwanafunzi anapowasikiliza wenzake darasani na kuheshimu maoni yao.

Masuala Mtambuko:

Elimu ya kifedha: mwanafunzi anaposikiliza mazungumzo kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine:

- English Language Activities na Indigenous Language Activities: masomo haya pia yanashughulika kusoma.
- Mathematics Activities: somo hili pia linashughulikia utumiaji wa pesa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
9.2. Kusoma	9.2.1 Kusoma kwa ufahamu (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua msamiati kuhusu suala lengwa katika kifungu chepesi cha hadithi, b) kueleza ujumbe wa kifungu chepesi cha	Mwanafunzi aelekezwe: • kutambua msamiati kuhusu suala lengwa katika kifungu chepesi cha hadithi kutoka kwenye chati, kadi maneno, mti maneno au kifaa cha kidijitali. Viti maalumu vya upedeleo vipewe wanafunzi wenye kimo kifupi na walio na upungufu	Je, ni mambo yapi unayozingatia unaposoma kifungu chochote?

		<p>hadithi,</p> <p>c) kutabiri kitakachotokea katika kifungu chepesi cha hadithi kwa kuzingatia picha,</p> <p>d) kueleza mafunzo yanayotokana na kifungu chepesi cha hadithi,</p> <p>e) kuchangamkia kusoma vifungu vya hadithi ili kuimarisha stadi ya kusoma.</p>	<p>wa kuketi wamapotazama.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kutumia msamiati wa suala lengwa ipasavyo katika mawasiliano. ● kutabiri kitakachotokea katika kifungu chepesi cha ufahamu kwa kuzingatia picha akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kujieleza au kutumia mawasiliano mbadala. ● kusoma kifungu chepesi cha maneno 70- 75 na kutambua msamiati wa suala lengwa akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kusoma. ● kueleza ujumbe wa kifungu chepesi cha hadithi akiwa na wenzake. ● kueleza mafunzo yanayotokana na kifungu chepesi cha hadithi akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa 	
--	--	---	--	--

			kujieleza au kuruhusiwa kutumia ishara au kuandika maoni yao. <ul style="list-style-type: none"> • kumsomea mzazi au mlezi kifungu kuhusu suala lengwa na kujadili ujumbe. 	
Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:				
<ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapojadiliana na wenzake katika kikundi. • Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapofanya utabiri kutokana na picha. • Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia kifaa cha kijiditali kusoma hadithi. • Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposoma majarida na magazeti kuimarisha stadi ya kusoma. 				
Maadili:				
<ul style="list-style-type: none"> • Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kujadili ujumbe na kutabiri kitakachotokea kwenye hadithi katika kikundi. • Heshima: mwanafunzi anapowaheshimu wenzake kushirikiana katika kusoma kifungu darasani. • Upendo: mwanafunzi anapowashirikisha wengine katika matumizi ya kifaa cha kidijitali darasani. 				
Masuala Mtambuko:				
Elimu ya fedha: mwanafunzi anaposoma kifungu kuhusu suala lengwa.				
Uhusiano na masomo mengine:				
English Language Activities na Indigenous Language Activities: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa insha.				

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Maswali Dadisi Yaliyopendekezwa
9.3 Kuandika	9.3.1 Insha ya Masimulizi (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua mambo ya kuzingatia katika uandishi	Mwanafunzi aelekezwe: <ul style="list-style-type: none"> • kusikiliza masimulizi yakitolewa na mwalimu, mgeni mwalikwa au vifaa vya 	1. Je, unapenda kusimulia kuhusu nini? 2. Je, kisa

		<p>wa insha,</p> <p>b) kuandika insha ya masimulizi kati ya maneno 85-90 akizingatia kanuni za uandishi,</p> <p>c) kuchangamkia uandishi wa insha ya masimulizi ili kuimarisha mawasiliano.</p>	<p>kidijitali.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kutambua vipengele vya kuzingatia katika uandishi wa insha ya masimulizi kutoka kwenye masimulizi aliyosikiliza. ● kusoma kielelezo cha insha ya masimulizi kwenye kitabu, chati au kifaa cha kidijitali kuhusu insha ya masimulizi akiwa na wenzake. Viti maalumu vya upedeleo vipewe wanafunzi wenye kimo kifupi na walio na upungufu wa kuketi wamapotazama. Rekebisha mwako wa skrini kwa wanafunzi ambao ni nyeti kwa mwanga. ● kutambua mambo muhimu katika uandishi wa insha <i>k.v. mwandiko nadhifu, maudhui, mtiririko</i> katika kielelezo cha insha aliyosoma. ● kuandika kisa kifupi kuhusu suala lengwa; kisa hiki kifuate hatua za uandishi: maandalizi, nakala ya kwanza, urekebishaji, 	<p>ulichowahi kusimuliwa kilikuwa na mafunzo gani?</p>
--	--	---	---	--

			<p>nakala safi na kuwasomea wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia vifaa vya kidijitali vilivyo rekebisha kupiga chapa.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kumsomea mzazi au mlezi kisa kifupi kuhusu suala lengwa ili akitolee maoni. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi kujadili vipengele vya uandishi wa insha. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapoandika kifungu cha masimulizi akitumia kifaa cha kidijitali. ● Uwazaji wa kina: mwanafunzi anapotambua mambo yanayotakikana katika uandishi wa insha ya masimulizi. ● Ubunifu: mwanafunzi anapofaulu kuandika insha ya masimulizi kwa kuzingatia vipengele husika. 				
<p>Maadili:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli ya kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali anavyotumia. 				
<p>Masuala Mtambuko:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Elimu ya mazingira na tabia nchi: mwanafunzi anapofaulu kuandika insha ya masimulizi inayolenga mazingira ya sokoni. ● Elimu ya kifedha: mwanafunzi anapoandika insha kuhusu suala lengwa. ● Matumizi ya dawa za kulevya: mwanafunzi anapoandika kisa kifupi kuhusu matumizi ya dawa za kulevya zinazopatikana sokoni. 				
<p>Uhusiano na masomo mengine: English Language Activities na Indigenous Language Activities: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa insha.</p>				

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
<p>9.4 Sarufi</p>	<p>9.4.1 Matumizi ya juu ya, ndani ya, na mbele ya (Vipindi 3)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze:</p> <ol style="list-style-type: none"> kutambua matumizi ya juu ya, ndani ya na mbele ya katika kifungu, kutumia juu ya, ndani ya na mbele ya katika sentensi, kuchangamkia matumizi ya juu ya, ndani ya na mbele ya katika mawasiliano ya kila siku. 	<p>Mwanafunzi aelekezwe:</p> <ul style="list-style-type: none"> kutambua matumizi ya juu ya, ndani ya na mbele ya katika matini. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kutumia mawasiliano mbadala. kusikiliza kifungu au wimbo unaotumia juu ya, ndani ya na mbele ya kutoka kwa mgeni mwalikwa, mwalimu au vifaa vya kidijitali na kutambua matumizi yake akishirikiana na wenzake. kusoma kifungu kilichotumia juu ya, ndani ya na mbele ya akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kusoma. kujadili na mwenzake matumizi ya juu ya, ndani ya na mbele ya katika kifungu ili kutolea maoni. kujaza nafasi ili kukamilisha sentensi zilizotumia juu ya, ndani ya na mbele ya akiwa na wenzake. 	<p>Je, ni maneno yapi unayoweza kutumia kurejelea kitu/mtu aliye mahali fulani?</p>

			<ul style="list-style-type: none"> ● kutunga sentensi akitumia juu ya, ndani ya na mbele ya akiwa na wenzake. kuigiza matumizi ya juu ya, ndani ya na mbele ya akiwa na wenzake kwa kutumia vitu anavyomiliki k.m; <i>Mboga iko ndani ya gunia, Vitabu viko juu ya rafu, Kitabu kiko ndani ya mkoba, Gari liko mbele ya duka.</i> Kila mwanafunzi apewe nafasi ya kuigiza kulingana na uwezo wake ukizingatia tahadhari za kiusalama. ● kumtungia mzazi au mlezi wake sentensi kwa kutumia juu ya, ndani ya na mbele ya kwa kuzingatia vitu katika mazingira ya nyumbani. 	
--	--	--	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapotoa mchango wake katika shughuli za kikundi wanapotungiana sentensi kwa kutumia **juu ya, ndani ya** na **mbele ya**.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia kifaa cha kidijitali kusikiliza kifungu au wimbo na vilevile anapofanya zoezi kwa kutumia tarakilishi.
- Kujiamini: mwanafunzi anapowatungia wenzake sentensi kwa kutumia **juu ya, ndani ya** na **mbele ya**.

Maadili:

- Heshima: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi huku akiyathamini maoni na michango ya wenzake.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapotoa mchango wake katika kikundi na pia anapotangamana na vifaa vya kidijitali.
- Upendo: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi.
- Amani: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi kwa utulivu.

Masuala Mtambuko:

Elimu ya kifedha: mwanafunzi anapoigiza uuzaji na ununuzi akitumia juu ya,ndani ya na mbele ya.

Uhusiano na Masomo Mengine:

English Language Activities na Indigeneous Language Activitites: masomo haya pia yanashughulikia vihusishi.

10.0 TEKNOLOJIA

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
<p>10.1 Kusikiliza na Kuzungu mza</p>	<p>10.1.1 Matamshi Bora</p> <p><i>Sauti /mb/, /nz/ na /tw/</i></p> <p>(Vipindi 3)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze:</p> <p>a) kutambua silabi za sauti lengwa katika maneno na kifungu,</p> <p>b) kutamka maneno yenye silabi za sauti lengwa kwa ufasaha,</p> <p>c) kutumia maneno yenye silabi za sauti lengwa ili kufanikisha mawasiliano,</p> <p>d) kufurahia matamshi bora katika mawasiliano.</p>	<p>Mwanafunzi aelekezwe:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kutambua silabi za sauti lengwa (/mb/, /nz/, /tw/) katika kitabu, kadi maneno, chati, mti maneno au vifaa vya kidijitali akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kutumia mawasiliano mbadala. ● kusikiliza maneno yenye silabi za sauti lengwa yakitamkwa na mwalimu, mgeni mwalikwa au kifaa cha kidijitali. ● kutamka maneno yenye silabi za sauti lengwa (<i>km mboga, mbuzi, mbao, nzuri, mwanafunzi, twende, kutwa, katwa</i>) akishirikiana na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza 	<p>Je, ni kwa nini tunatumia matamshi bora tunapozungumza?</p>

			<p>kuunganishwa kimakusudi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kusikiliza kwa makini sentensi zenye maneno yenye silabi za sauti lengwa zikitamkwa na mwalimu, mgeni mwalikwa au kutoka kwenye kifaa cha kidijitali na kutambua sauti lengwa akiwa na wenzake. ● kusikiliza kifungu na kutambua sauti lengwa akiwa na wenzake. ● kusoma kwa sauti kifungu kifupi kwa kuzingatia matamshi bora akiwa na wenzake. ● kujirekodi akisoma kifungu kilicho na maneno yaliyo na sauti lengwa akisikiliza na wenzake ili kutathmini matamshi. Wanafunzi walio na matatizo ya uendeshaji wanaweza kutumia sehemu mbadala za utendaji au kutumia zana 	
--	--	--	---	--

			za kiteknolojia zilizorekebishwa. <ul style="list-style-type: none"> • kumsomea mzazi au mlezi kifungu kifupi kwa kuzingatia silabi za sauti lengwa kwa matamshi bora. 	
Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa: <ul style="list-style-type: none"> • Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kutambua na kutamka maneno yenye sauti lengwa. • Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapojirekodi akisoma kifungu na kutambua jinsi alivyotamka sauti lengwa. • Kujiamini: mwanafunzi anapotamka maneno yenye silabi za sauti lengwa ipasavyo. • Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapojirekodi akisoma kifungu chenye maneno ya sauti lengwa ili waitathmini na wenzake. 				
Maadili: <ul style="list-style-type: none"> • Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi kutambua na kutamka maneno yenye silabi za sauti lengwa. • Heshima: mwanafunzi anapoheshimu matamshi ya wenzake wakisikiliza kifungu na kutambua sauti lengwa. 				
Masuala Mtambuko: Usalama mtandaoni: mwanafunzi anapotambua silabi za sauti lengwa kutoka kwa kifaa cha kidijitali akizingatia hatua za kiusalama.				
Uhusiano na Masomo Mengine: English Language Activities na Indigenous Language Activities: masomo haya pia yanashughulikia suala la matamshi bora.				

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
<p>10.2 Kusoma</p>	<p>10.2.1 Kusoma kwa Ufasaha</p> <p><i>Sauti /mb/,/nz/ na /tw/</i></p> <p>(Vipindi 3)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze:</p> <ol style="list-style-type: none"> kutambua sauti lengwa katika kifungu chepesi cha hadithi, kusoma kifungu chepesi cha hadithi chenye sauti lengwa kwa kuzingatia matamshi bora, kusoma kifungu chepesi cha hadithi chenye sauti lengwa kwa sauti inayosikika, kusoma kifungu chepesi cha hadithi chenye sauti lengwa kwa kuzingatia kasi ifaayo, kusoma kifungu chepesi cha hadithi chenye sauti lengwa kwa kuzingatia ishara zifaazo, kuchangamkia kusoma kwa ufasaha ili kufanikisha mawasiliano. 	<p>Mwanafunzi aelekezwe:</p> <ul style="list-style-type: none"> kutambua sauti lengwa (/mb/, /nz/,/tw/) katika kifungu chepesi kuhusu suala lengwa akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kutumia mawasiliano mbadala. kusoma kifungu chepesi cha hadithi chenye maneno ya sauti lengwa kwa kuzingatia matamshi bora akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kusoma. kusoma kifungu chepesi cha hadithi chenye maneno ya sauti lengwa kwa sauti inayosikika akiwa na wenzake. kusoma kifungu chepesi cha hadithi chenye maneno ya sauti 	<p>Kwa nini ni muhimu kusoma kifungu kwa ufasaha?</p>

			<p>lengwa kwa kuzingatia kasi ifaayo (maneno 55 kwa dakika na kwa kuzingatia viakifishi).</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kusoma kifungu chepesi cha hadithi chenye sauti lengwa kwa kuzingatia ishara zifaazo akiwa na wenzake. ● kumsomea mzazi au mlezi kifungu chepesi cha hadithi chenye sauti lengwa akizingatia matamshi bora,sauti inayosikika, kasi ifaayo na ishara zifaazo. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake na kuchangia kikamilifu katika shughuli za kikundi. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anaposoma hadithi kutoka kwenye kifaa cha kidijitali. ● Kujiamini: mwanafunzi anaposoma kifungu kwa kuzingatia matamshi bora,kasi ifaayo,sauti inayosikika na ishara zinazofaa. 				
<p>Maadili:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapothamini usomaji wa wenzake darasani. ● Upendo: mwanafunzi anapowashirikisha wengine katika matumizi ya vifaa vya kidijitali darasani . ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali anavyovitumia. 				

Masuala Mtambuko:

- Usalama mtandaoni: mwanafunzi anaposoma hadithi kutoka kwenye kifaa cha kidijitali inayohusu suala lengwa, awajibike na kuzingatia hatua za kiusalama.
- Mshikamano wa kijamii: mwanafunzi anaposoma hadithi kuhusu suala lengwa pamoja na wenzake kutoka jamii mbalimbali.

Uhusiano na Masomo Mengine:

Indigenous Language Activities na English Language Activities: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa ufahamu.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
10.3 Kuandika	10.3.1 Insha ya Maelezo (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: <ol style="list-style-type: none"> kutambua vipengele vinavyozingatiwa katika uandishi wa insha ya maelezo, kuandika insha ya maelezo kati ya maneno 85-90 akizingatia kanuni za uandishi, kuchangamkia kuandika insha ya maelezo ipasavyo ili kuimarisha mawasiliano. 	Mwanafunzi aelekezwe: <ul style="list-style-type: none"> ● kutambua vipengele vya kuzingatia katika uandishi wa insha ya maelezo (<i>k.v wahusika, ujumbe, muundo</i>) kwenye kitabu, kifaa cha kidijitali akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kutumia mawasiliano mbadala. ● kusikiliza maelezo yakitolewa na mwalimu, mgeni mwalikwa au kwenye vifaa vya kidijitali akishirikiana na wenzake. 	Je, unatumia maneno ya aina gani unapotoa maelezo kuhusu kitu?

			<ul style="list-style-type: none"> ● kusoma kielelezo cha insha ya maelezo kwenye kitabu, chati au kifaa cha kidijitali akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kuunganishwa kimakusudi. ● kutambua kanuni za uandishi wa insha ya maelezo (<i>k.v. mwandiko nadhifu, mtiririko</i>) akiwa na wenzake. ● kuandika insha ya maelezo kuhusu suala lengwa kwa kuzingatia vipengele vya uandishi wa insha ya maelezo na kuwasomea wenzake ili waitolee maoni. Wanafunzi walio na matatizo ya kuandika wanaweza kupiga chapa au kutumia zana za kiteknolojia zilizorekebisha. ● kumsomea mzazi au mlezi insha ya maelezo aliyoandika. 	
--	--	--	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi na kutambua vipengele vya kuzingatia katika uandishi wa insha ya maelezo.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anaposikiliza insha ya maelezo kutoka kwa kifaa cha kidijitali.
- Ubunifu:mwanafunzi anapofaulu kuandika insha ya maelezo kwa kuzingatia vipengele vifaavyo.

Maadili:

- Upendo: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi na kuheshimu maoni yao.
- Heshima: mwanafunzi anapowatambua na kuwathamini wenzake wakati wa kushiriki katika shughuli za kuandika.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko:

Usalama mtandaoni: mwanafunzi anapoandika insha ya maelezo kuhusu suala lengwa akizingatia hatua za uandishi.

Uhusiano na Masomo Mengine:

English Language Activities na Indigenous Languages: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa insha ya maelezo.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
10.4 Sarufi	10.4.1 Vinyume vya Vitendo (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua vinyume vya vitendo katika matini, b) kutumia vinyume vya vitendo ipasavyo katika matini, c) kuchangamkia kutumia vitendo na vinyume vyake katika mawasiliano ya kila siku.	Mwanafunzi aelekezwe: ● kutambua vinyume vya vitendo (<i>k.v. fungua- funga, keti- simama, twika- tua</i>) kwenye chati, kitabu au vifaa vya kidijitali akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kutumia mawasiliano mbadala. ● kusikiliza kifungu chenye vinyume vya vitendo kikisomwa na mwalimu, mgeni mwalikwa au vifaa vya kidijitali akiwa na wenzake.	Je, unajua vinyume vipi vya vitendo?

			<ul style="list-style-type: none"> ● kusoma vinyume vya vitendo katika kifungu akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kupewa muda zaidi wa kusoma. ● kukamilisha sentensi akitumia vinyume vya vitendo akiwa na wenzake. Wanafunzi walio na matatizo ya kuzungumza wanaweza kuunganishwa kimakusudi. ● kutunga sentensi akitumia vinyume vya vitendo na kuzijadili na wenzake ili kuzitolea maoni, ● kuigiza vinyume vya vitendo vilivyotumiwa kwenye kifungu akiwa na wenzake. Kila mwanafunzi apewe nafasi ya kuigiza kulingana na uwezo wake ukizingatia tahadhari za kiusalama. ● kumtajaia mzazi au mlezi vinyume vya maneno alivyojifunza darasani. 	
--	--	--	--	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kuandika vinyume vya vitendo katika sentensi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusikiliza matumizi ya vinyume vya vitendo.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi akitumia vinyume vya vitendo.

Maadili:

- Uwajibikaji: mwanafunzi anapotekeleza shughuli ipasavyo.
- Umoja: mwanafunzi anapofanya kazi pamoja na wenzake kikundi.

Masuala Mtambuko:

- Mshikamano wa kijamii: mwanafunzi anapoigiza vinyume vya vitendo vilivyotumiwa kwenye kifungu akiwa na wenzake kutoka jamii tofauti tofauti bila ubaguzi.
- Usalama mtandaoni: mwanafunzi anapotambua vinyume vya vitendo katika kifungu kutoka kwenye kifaa cha kidijitali na kuzingatia hatua za kiusalama.

Uhusiano na Masomo Mengine:

English Language Activities na Indigenous Language Activities: masomo haya pia yanashughulikia vinyume.

MWONGOZO WA VIGezo NA VIWANGO VYA KUTATHMINIA ULIOPENDEKEZWA

MADA: KUSIKILIZA NA KUZUNGUMZA

Viwango Vigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali Na Matarajio
Kuweza kuwasiliana kwa kuzingatia matamshi bora. <i>(vokali za Kiswahili, konsonanti za Kiswahili;/py/,/vy/,/sh/,/mb/,/nz/,/tw/,/dh/,/th/,/ch/,/mbw/,/nd/,ny/)</i>	Anawasiliana kwa kuzingatia matamshi bora ya sauti lengwa kikamilifu.	Anawasiliana kwa kuzingatia matamshi bora ya sauti lengwa.	Anawasiliana kwa kuzingatia matamshi bora ya baadhi ya sauti lengwa.	Anawasiliana kwa kuzingatia matamshi bora ya baadhi ya sauti lengwa kwa kuelekezwa.
Kuweza kuzungumza na kujieleza kwa ufasaha. <i>(kwa kutumia maneno ya heshima na adabu na mazungumzo ya kimuktadha)</i>	Anazungumza na kujieleza kwa ufasaha na kikamilifu akitumia maneno ya heshima na adabu na katika mazungumzo mbalimbali kwa uketo.	Anazungumza na kujieleza kwa ufasaha na kikamilifu akitumia maneno ya heshima na adabu na katika mazungumzo mbalimbali.	Anazungumza na kujieleza kwa ufasaha na kikamilifu akitumia baadhi ya maneno ya heshima na adabu na katika baadhi ya mazungumzo.	Anazungumza na kujieleza kwa akitumia baadhi ya maneno ya heshima na adabu na katika baadhi ya mazungumzo kwa kuelekezwa.
Kuweza kusikiliza na kujibu ipasavyo. <i>(maamkuzi, maagano, kifungu na maagizo)</i>	Anasikiliza na kujibu maamkuzi, maagano na kifungu na kutoa na kufuata maagizo kwa kuzingatia ujumbe	Anasikiliza na kujibu maamkuzi, maagano na kifungu na kutoa na kufuata maagizo kwa kuzingatia ujumbe	Anasikiliza na kujibu baadhi ya maamkuzi, maagano na kifungu, na kutoa na kufuata baadhi ya maagizo kwa	Anasikiliza na kujibu baadhi ya maamkuzi maagano na kifungu, na kutoa na kufuata baadhi ya maagizo kwa

Viwango Vigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali Na Matarajio
	na ishara zifaazo kwa urahisi.	na ishara zifaazo.	kuzingatia ujumbe na ishara zifaazo.	kuzingatia ujumbe na ishara zifaazo kwa kuelekezwa.

MADA: KUSOMA

Viwango Vigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali na Matarajio
Kuweza kusoma kwa ufahamu – kifungu (<i>ujumbe, matumizi ya msamiati mwafaka, kutabiri, kueleza mafunzo</i>)	Anasoma vifungu na kutambua ujumbe, matumizi mwafaka ya msamiati na kutoa utabiri na mafunzo kwa utendeti.	Anasoma vifungu na kutambua ujumbe, matumizi mwafaka ya msamiati na kutoa utabiri na mafunzo.	Anasoma vifungu na kutambua baadhi ya ujumbe, matumizi mwafaka ya msamiati na kutoa utabiri na mafunzo.	Anasoma vifungu na kutambua baadhi ya ujumbe, matumizi mwafaka ya msamiati na kutoa utabiri na mafunzo kwa kiasi.
Kuweza kusoma kwa ufasaha. (<i>matamshi bora, kiwango kifaacho cha sauti, kasi ifaayo, ishara zifaazo</i>)	Anasoma kwa kuzingatia vipengele vya kusoma kwa ufasaha kikamilifu.	Anasoma kwa kuzingatia vipengele vya kusoma kwa ufasaha.	Anasoma kwa kuzingatia baadhi ya vipengele vya kusoma kwa ufasaha.	Anasoma kwa kuzingatia baadhi ya vipengele vya kusoma kwa ufasaha kwa kuelekezwa.

MADA: KUANDIKA

Vigezo	Kuzidi matarajio	Kufikia matarajio	Kukaribia matarajio	Mbali na matarajio
Kuweza kuandika kwa hati nzuri, kutenganisha herufi ipasavyo na kuacha nafasi inayofaa baina ya maneno na pambizoni.	Anaandika kwa hati nadhifu unaosomeka, anatenganisha herufi zote ipasavyo kwenye mistari na anaacha nafasi inayofaa baina ya maneno na pambizoni kwa wepesi.	Anaandika kwa hati nadhifu unaosomeka, anatenganisha herufi zote ipasavyo kwenye mistari na anaacha nafasi inayofaa baina ya maneno na pambizoni.	Anaandika kwa hati usio nadhifu lakini unaosomeka, anatenganisha baadhi ya herufi ipasavyo kwenye mistari na anaacha nafasi zisizolingana baina ya maneno na pambizoni.	Anaandika hati usiosomeka kwa urahisi, anatenganisha baadhi ya herufi ipasavyo kwenye mistari na anaacha nafasi zisizolingana baina ya maneno na pambizoni kwa kuongozwa.
Kuweza kuandika aina mbalimbali za insha. (masimulizi, maelezo) kwa kuzingatia vipengele vifuatavyo:muundo, ujumbe, mtindo na kanuni zifaazo za uandishi.	Anaandika aina mbalimbali za insha kwa kuzingatia vipengele vifaavyo vya uandishi kwa utendeti.	Anaandika aina mbalimbali za insha kwa kuzingatia vipengele vifaavyo vya uandishi.	Anaandika aina mbalimbali za insha kwa kuzingatia baadhi ya vipengele vifaavyo vya uandishi.	Anaandika aina mbalimbali za insha kwa kuzingatia baadhi ya vipengele vifaavyo vya uandishi kwa kuongozwa.
Kuweza kuzingatia alama za uakifishaji na uendelezaji wa maneno katika uandishi wa insha.	Anazingatia alama za uakifishaji na uendelezaji wa maneno katika uandishi wa insha kwa utendeti.	Anazingatia alama za uakifishaji na uendelezaji wa maneno katika uandishi wa insha.	Anazingatia baadhi ya alama za uakifishaji na uendelezaji wa maneno katika uandishi wa insha.	Anazingatia baadhi ya alama za uakifishaji na uendelezaji wa baadhi ya maneno katika uandishi wa insha.

MADA: SARUFI

Viwango Vigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali na Matarajio
Kuweza kutambua na kutumia maneno mbalimbali katika lugha ya Kiswahili. <i>(yeye, wao, huyo yule, wale, hili, haya, -ake, -ao, eupe, -eusi, -ekundu, juu ya, ndani ya, mbele ya)</i>	Anatambua na kutumia maneno mbalimbali katika matini kwa kina.	Anatambua na kutumia maneno mbalimbali katika matini.	Anatambua na kutumia baadhi ya maneno katika matini.	Anatambua na kutumia baadhi ya maneno katika matini kwa kuongozwa.
Kuweza kutambua vinyume vya maneno na kuvitumia katika neno. <i>(Vinyume vya vitenzi)</i>	Anatambua vinyume vya maneno na kuvitumia katika neno kwa utendeti.	Anatambua vinyume vya maneno na kuvitumia katika neno.	Anatambua vinyume vya baadhi ya maneno na kuvitumia katika neno.	Anatambua vinyume vya baadhi ya maneno na kuvitumia katika neno kwa kusaidiwa.
Kuweza kutambua na kutumia umoja na wingi wa maneno, vifungu vya maneno na sentensi.	Anatambua na kutumia umoja na wingi wa maneno kwa utendeti.	Anatambua na kutumia umoja na wingi na udogo wa maneno.	Anatambua na kutumia umoja na wingi na udogo wa baadhi ya maneno maneno.	Anatambua na kutumia umoja na wingi na udogo wa baadhi ya maneno maneno kwa kuelekezwa.
Kuweza kutambua	Anatambua maneno	Anatambua maneno	Anatambua baadhi ya	Anatambua baadhi ya

Viwango Vigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali na Matarajio
ukanushaji wa nafsi ya tatu na vinyume vya vitenzi. (<i>ukanushaji wa nafsi ya tatu, vinyume vya vitenzi</i>)	yaliyokanushwa katika nafsi ya tatu na vinyume vya vitenzi kwa wepesi.	yaliyokanushwa katika nafsi ya tatu na vinyume vya vitenzi.	maneno yaliyokanushwa katika nafsi ya tatu na vinyume vya vitenzi.	maneno yaliyokanushwa katika nafsi ya tatu na vinyume vya vitenzi kwa kuongozwa.

KIAMBATISHO I: SHUGHULI YA HUDUMA YA KIJAMII INAYOCHANGIA UJIFUNZAJI (CSL)

Katika kiwango hiki, lengo la shughuli ya CSL ni kuambatanisha dhana zilizofunzwa darasani katika masomo mbalimbali na tajriba za maisha halisi ya mwanafunzi. Huwawezesha wanafunzi kuona jinsi mambo waliyojifunza yanavyohusiana na maisha ya kila siku. CSL huwa katika somo la *Environmental Activities*. Mwalimu darasani anatarajiwa kutambua na kuwaelekeza wanafunzi kutekeleza shughuli ya CSL ya darasa zima na jumuishi inayofaa kulingana na umri wa wanafunzi ndani ya shule. Usalama wa wanafunzi unafaa utiliwe maanani wakati wa kuchagua shughuli hii. Zifuatazo ni hatua za shughuli ya CSL jumuishi ambayo inafaa itekelezwe hatua kwa hatua katika muhula wa shule.

Hatua za utekelezaji wa CSL jumuishi

1. Maandalizi

- Amua shughuli itakayotekelezwa na wanafunzi.
- Tambua umilisi, maadili na stadi lengwa za masomo mahususi kwa shughuli ya CSL.
- Tambua nyenzo hitajika kwa shughuli hiyo (vifaa vinavyopatikana karibu).
- Panga shughuli hiyo itekelezwe hatua kwa hatua katika muhula (weka tarehe na saa ya shughuli).
- Wasiliana na wanafunzi, wazazi/walezi, utawala wa shule, walimu na wadau wengine katika jamii ya shule.
- Tambua na ukuze vifaa vya kutathminia.

2. Utekelezaji wa shughuli ya CSL

- Wapatie wanafunzi majukumu.
- Hakikisha kuwa kila mwanafunzi anashiriki katika shughuli hii.
- Watazame wanafunzi wanapotekeleza shughuli ya CSL na uweke rekodi ya matokeo.
- Tumia kifaa kifaacho cha tathmini kutathmini mchakato wa shughuli na matokeo (tathmini kazi ya wanafunzi kutoka mwanzo hadi mwisho).
- Tathmini umilisi, maadili na stadi lengwa za masomo.

3. Utafakuri wa shughuli ya CSL

Kuwa na muda wa tathmini binafsi na wanafunzi kuhusu shughuli waliyotekeleza ya CSL jumuishi kwa kujadili yafuatayo:

- Ni nini kilifanyika vyema na kwa nini.
- Ni nini ambacho hakikufanyika vizuri na kwa nini.
- Ni nini kinachoweza kufanywa kwa njia tofauti wakati ujao.
- Ni nini wanafunzi walijifunza.

Kutakuwa na shughuli moja ya CSL kwa mwaka. Masuala makuu ya CSL jumuishi yatatokana na kategoria pana za masuala mtambuko na ujuzi unaolengwa katika masomo mbalimbali. Walimu wanatarajiwa kuwa na masuala tofautitofauti yanayolengwa kila mwaka ili kuwapa fursa wanafunzi kutalii masuala mtambuko mbalimbali. Kunafaa kuwa na uhusiano kati ya stadi za masomo na masuala makuu.

Shughuli ya CSL jumuishi itakuwa ya shule nzima ambapo jamii yote ya shule itahusika (wanafunzi, wazazi/walezi, utawala wa shule na walimu). Wazazi/walezi ni washikadau muhimu katika kupanga na kutekeleza shughuli ya CSL. Ingawa walimu huongoza upangaji na utekelezaji wa shughuli ya CSL, wanafunzi watatarajiwa kushiriki kikamilifu katika mchakato mzima.

Shughuli hii ya CSL hutoa fursa ya ukuzaji wa umilisi wa kimsingi na maadili mbalimbali. Mwalimu anatarajiwa kulenga umilisi na maadili tofautitofauti.

Tathmini ya shughuli ya CSL

Tathmini ya CSL jumuishi italenga vipengele 3 ambavyo ni: stadi kutokana na masomo mbalimbali yatakayojumuishwa katika shughuli hii, umilisi wa kimsingi uliokuzwa na maadili yaliyokuzwa. Tathmini inafaa kulenga mchakato mzima wa utekelezaji na matokeo ya mwisho ya shughuli. Mwalimu atatathmini wanafunzi katika vikundi akitumia vifaa mbalimbali kama vile ratiba ya ukaguzi, orodha hakiki, kiwango cha ukadiriaji na vifaa vingine faafu vya tathmini.

MUHTASARI WA MBINU ZA KUTATHMINI, NYENZO ZA KUFUNDISHIA NA MAPENDEKEZO YA SHUGHULI NYINGINE ZILIZORATIBIWA ZA UJIFUNZAJI

Mada	Mbinu za Kutathminia Zilizopendekezwa	Nyenzo za Kufundishia Zilizopendekezwa	Shughuli Nyingine Zilizoratibiwa za Ujifunzaji Zilizopendekezwa
Kusikiliza Na Kuzungumza	<ul style="list-style-type: none"> a) Kumakinikia jinsi mwanafunzi anavyotumia lugha katika mawasiliano b) Kujibu maswali c) Maigizo d) Kutambua k.m. kwenye orodha e) Kuambatanisha maneno na majibu f) Mijadala g) Mazungumzo h) Matumizi ya ishara za mwili k.v ishara za uso, za mikono na mabega kuimarisha masimulizi yake i) Wanafunzi wanatathminiana. 	<ul style="list-style-type: none"> • Chati • Michoro na picha • Mgeni mwalikwa • Vifaa vya kidijitali (k.v tarakilishi/vipakatalis hi, kinasasauti, rununu, projekta, video) • Mti maneno • Kapu maneno • Vitabu mbalimbali 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kazi ya vikundi 2. Vyama vya ushirika shuleni 3. Mijadala inayohusu masuala mtambuko mbalimbali 4. Ziara za nyanjani 5. Kutagusana na vyombo vya habari na vifaa vingine vya kidijitali

Kusoma	<ul style="list-style-type: none"> a) Kutunga sentensi k.m. kwa kutumia msamiati wa suala lengwa b) Kujibu maswali k.m. katika ufahamu c) Kutoa muhtasari wa ufahamu au matini yaliyosomwa d) Kukariri na kuimba mashairi e) Kusoma kwa sauti f) Wanafunzi kufanyiana tathmini g) Potfolio h) Shajara 	<ul style="list-style-type: none"> • Tarakilishi/vipakatalishi • Kinasasauti • Rununu • projekta • Tarakilishi/vipakatalishi • Kinasasauti • Rununu • projekta • Nakala ya shairi • Kamusi mbalimbali 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kazi ya vikundi 2. Vyama vya ushirika shuleni 3. Mijadala inayohusu masuala mtambuko mbalimbali 4. Ziara za nyanjani 5. Kutagusana na vyombo vya habari na vifaa vingine vya kidijitali
Kuandika	<ul style="list-style-type: none"> a) Kuandika tungo mbalimbali b) Wanafunzi kufanyiana tathmini c) Potfolio d) Shajara e) Mijadala kuhusu vidokezo vya insha 	<ul style="list-style-type: none"> • Kielelezo cha insha ya masimulizi • Kielelezo cha insha ya maelezo • Kielelezo cha insha ya wasifu • Nakala ya barua ya kirafiki • Nakala ya barua rasmi 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kazi ya vikundi 2. Vyama vya ushirika shuleni 3. Mijadala inayohusu masuala mtambuko mbalimbali 4. Ziara za nyanjani 5. Kutagusana na vyombo vya habari na vifaa vingine vya kidijitali

Mada	Mbinu za Kutathminia Zilizopendekezwa	Nyenzo za Kufundishia Zilizopendekezwa	Shughuli Nyingine Zilizoratibiwa za Ujifunzaji Zilizopendekezwa
Sarufi	a) Kutambua k.m. kwenye orodha b) Kuambatanisha maneno lengwa c) Kujaza nafasi d) Kujaza fumbo maneno e) Kazi mradi	<ul style="list-style-type: none"> • Tarakilishi/vipakatalishi • Kinasasauti • Rununu • projekta • Kapu maneno • Mti maneno • Kadi za maneno • Picha za vitu mbalimbali • Michoro • Chati • Mabango • Sanamu • Nyenzo halisi 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kazi ya vikundi 2. Vyama vya ushirika shuleni 3. Ziara za nyanjani 4. Kutagusana na vyombo vya habari na vifaa vingine vya kidijitali